

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

71. Å R G A N G

---

21. MARS 1959

A V I N N H O L D E T :

PÅSKEMORGEN - PROFETEN ELIAS - BLIKK PÅ TIDEN -
DIKT: GOLGATA - SVAR FRA ØST. DE ORTODOKSE OG
KIRKEMØTET - KATOLIKKENE OG ABORTLOVEN - LITURGI
OG MASSEKULTUR - MOSAIKKEN. ÆRVERDIGE TRADI-
SJONER I KIRKEKUNSTEN GJENOPPLIVES - PROFESSOR
H. P. L'ORANGE MEDLEM AV DET PAVELIGE VITENSKAPS-
AKADEMI - PÅSKEDIKT - UTLANDET

NR
6

NESTE NUMMER UTKOMMER 11. APRIL 1959.

Årets PÅSKEGUDSTJENESTER i Oslo:

ST. OLAVS KIRKE, Akersveien 1.
Palmesøndag 22. mars:
 Kl. 7, 8.30 og 9.45: Stille messe..
 Kl. 11: Palmevigsel i St. Josefs kapell. Proseksjon til St. Olavs kirke. Høymesse.
 Kl. 19: Fastepreken ved pastor A. Haeck.
Skjærtorsdag 26. mars:
 Kl. 10: Oljevigselmesse. (I denne messe blir den hl. kommunion ikke utdelt.)
 Kl. 19: Pontifikalmesse m. preken. Kommunion. — Tilbedelse.
Langfredag 27. mars:
 Kl. 12 (middag): Pontifikalgudstjeneste m. hyldning av korset. Kommunion.
 Kl. 19: Korsveandakt.
Påskeften 28. mars: Kl. 20: Vigsel av påskeilden, påskelyset og døpevannet. Høymesse.
1. Påskedag 29. mars:
 Kl. 8.30 og 9.45: Stille messe.
 Kl. 11: Pontifikalmesse m. preken av Hs. Høyerrv. biskop dr. Mangers.
 Kl. 19: Festandakt.
2. Påskedag: Kl. 8.30 og 9.45: Stille messe.
 Kl. 11: Høymesse. — Ingen aftenandakt.
Hvite-søndag 5. april:
 Kl. 7 og 8: Stille messe.
 Kl. 9: Messe m. barnas 1. hl. kommunion.
 Kl. 10.15: Stille messe. Kl. 11: Høymesse.
 Kl. 19: Festandakt for barna.
ST. HALLVARD KIRKE, Urtegt. 29.
Palmesøndag:
 Kl. 8.30: Stille messe.
 Kl. 10.00: Palmevigsel. Sangmesse m. fastepreken ved pater A. Castricum.
 Kl. 19: Aftenmesse.
Skjærtorsdag kl. 19: Messe m. Kommunion.
Langfredag kl. 17: Gudstjeneste m. hyldning av Korset. Kommunion.
Påskeften kl. 20: Vigsel av påskeilden, påskelyset og døpevannet. Høymesse m. Kommunion.
1. påskedag kl. 8.30: Stille messe.
 Kl. 10.30: Høymesse. Kl. 19: Aftenmesse.
2. påskedag kl. 8.30: Stille messe.
 Kl. 10.30: Høymesse. — Ingen aftenandakt.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neuberggt. 15.
Palmesøndag kl. 8.15 og 9.30: Stille messe.
 Kl. 11: Palmevigsel. Høymesse m. preken.
Skjærtorsdag kl. 19: Høymesse m. Kommunion. — Tilbedelse.
Langfredag kl. 17: Hyldning av Korset. Kommunion.
Påskeften kl. 23: Vigsel av påskeilden og påskelyset. Høymesse.
1. og 2. påskedag:
 Kl. 8.15 og 9.30: Stille messe.
 Kl. 11: Høymesse. — Kl. 18: Kompletorium.
JESU HJERTE KAPELL, Nyveien 17, Stabekk.
Palmesøndag kl. 8.40: Stille messe.
 Kl. 10.40: Palmevigsel. Messe.
Skjærtorsdag kl. 17: Messe m. Kommunion.
Langfredag kl. 17: Hyldning av korset. Kommunion.
Påskeften kl. 20: Vigsel av påskeilden, påskelyset og døpevannet. Messe.
1. påskedag kl. 8.40: Sangmesse m. preken.
 Kl. 10.40: Høymesse m. preken. Andakt.
2. påskedag kl. 8.40: Sangmesse.
Hvite-søndag 13. april:
 Kl. 8.40: Sangmesse m. preken. 1. Kommunion. Kl. 10.40: Stille messe.
VÅR FRUE VILLAS KAPELL
Ullernchaussen 52, Smestad (Montebello).
Palmesøndag kl. 8.30: Palmevigsel. Messe.
Skjærtorsdag kl. 17: Messe m. Kommunion.
Langfredag kl. 16.30: Korsveandakt.
1. og 2. påskedag som på alm. søndager.
KRISTI-KONGE KAPELL,
Glads vei 23, Grefsen.
Palmesøndag, 1. og 2. påskedag kl. 9.30:
 Sangmesse m. preken.
LUNDEN KAPELL, Trondheimsveien 309.
 De tre følgende dager kl. 5.30: Tenebræ.
Skjærtorsdag kl. 17: Messe m. Kommunion.
Langfredag kl. 15: Hyldning av Korset. Kommunion.
Påskeften kl. 23: Vigsel av påskeilden og påskelyset. Kl. 24: Messe.
1. og 2. påskedag kl. 9: Høymesse.
 Kl. 17.50: Vesper og sakramental velsignelse.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke,</i>	7.00	11.00
Akersveien 5. Biskopen og prestegården	8.30	
425287. Sogneprestkontoret 414161	9.45 m. eng. pr.	
<i>St. Hallwards kirke,</i> Fransiskanerne,	8.30	10.30
Urtegt. 29, tlf. 680868	19.00	
<i>St. Dominikus kirke,</i> Dominikanerne,	8.15	11.00
Neuberggt. 15, tlf. 442324	9.30	
<i>Vår Frue Villas kapell,</i> Montebello,	—	8.30
Ullernchaussen 52, tlf. 558121		
<i>Grefsen kapell,</i> Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
<i>Lunden kapell,</i> Trondheimsv. 309,	—	9.00
tlf. 377868		
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i>	8.00	10.45
Tyholmen, tlf. 2209		
BERGEN: <i>St. Pauls kirke,</i>	8.00	10.30
Christiesgt. 16, tlf. 15410	9.00	
<i>Vår Frue kirke,</i> Helleveien	—	10.30
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i>	8.30	10.30
Cappelensgt. 1, tlf. 832019		
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i>	8.30	10.45
Kongensgt. 9, tlf. 1438		
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i>	8.00	10.45
Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168		
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i>	8.30	11.00
Torvgaten 113, tlf. 23751		
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i>	8.30	11.00
Haraldsgt. 21, tlf. 3195		
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke,</i>	8.00	10.30
Vesterngt. 5, tlf. 266		
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i>	8.00	10.30
Kirkegaten 3, tlf. 4225		
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet,</i>	—	10.00
Weidemannsgt. 3, tlf. 51650		
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i>	8.30	11.15
Romeriksgt. 1, tlf. 712885		
MOSS: <i>St. Mikael's kapell,</i> Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i>	7.45	10.45
Sverresgt. 26, tlf. 50793		
STABEKK: <i>Jesu Hjerter kapell,</i>	8.40	10.40
Nyveien 17, tlf. 537735		
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke,</i>	8.00	10.30
Dronningensgt. 8, tlf. 25534		
SYLLING: <i>St. Hallwards kapell,</i>	—	—
tlf. 849028 (Drammen)		
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i>	—	10.45
Sandefjordgt. 1, tlf. 11949		
<i>St. Olavs kapell</i>	8.00	

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 22. MARS: *Palmesøndag.* Ep. Filip. 2, 5—11. Ev. Matt. 26, 36—75; 27, 1—54.
Mandag, tirsdag, onsdag: Ferialdager. *Skjærtorsdag:* Ep. I. Kor. 11, 20—32. Ev. Joh. 13, 1—15. *Langfredag:* I. lesning: Oseas 6, 1—6. II. lesning: II. Mos. 12, 1—11. Lidelseshistorien: Joh. 18, 1—40; 19, 1—42. *Påskeften.* Ep. Kol. 3, 1—4. Ev. Matt. 28, 1—7.
 SØNDAG 29. MARS: *1. Påskedag.* Ep. I. Kor. 5, 7—8. Ev. Mark. 16, 1—7. *Mandag:* (2. Påskedag): Ep. Ap. gj. 10, 37—43. Ev. Luk. 24, 13—35. *Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag:* i påskeoktaven. *Lørdag:* Hvite-lørdag.
 SØNDAG 5. APRIL: *Hvite-søndag.* Ep. I. Joh. 5, 4—10. Ev. Joh. 20, 19—31. *Mandag:* Marias budskapsdag. *Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag:* Ferialdager. *Lordag:* Leo I., pave, kirkelærer.
 Kollekten på 1. påskedag tilfaller prestene.

«DEN STILLE UKES LITURGI»

utgitt av Oslo Katolske Bispedømme — 144 sider. Solid og smakfullt heftet: Kr. 6.00.
 Boken er åjour med de nyeste liturgiske reformer og omfatter alle gudstjenestlige handlinger fra Palmesøndag til Påskeften med fullstendige tekster på norsk og latin, samt med forklaringer av seremonienes gang.
 Uunnværlig for den som vil fordype seg i og følge med i Påskeliturgiens gripende innhold og utfoldelse.

ST. OLAV'S FORLAG, Akersveien 5, Oslo.

OBS.

For alle som ønsker å motta den hl. Kommunion ved aftengudstjenestene SKJÆRTORS-DAG, LANGFREDAG og PÅSKEAFTEN, gjelder de vanlige fastebestemmelser, d.v.s. en må være fastende i tre timer forut for altergangen. Dog kan en inntil én time før nyte alkoholfrie drikker.

Skjærtorsdag og *Påskeften* utdeles den hl. Kommunion bare under eller i umiddelbar tilknytning til Messen, mens *Langfredag* bare under den liturgiske handling. — Disse innskrenkninger gjelder ikke syke.

De som overværer *Påskennattsmessen* som tar til før midnatt, oppfyller ikke samtidig søndagsbudet, men har messeplikt 1. Påskedag med anledning til da igjen å motta den hl. Kommunion.

De som overværer *Påskennattsmessen* som tar til ved midnatt, oppfyller samtidig søndagsbudet, men kan ikke igjen motta den hl. Kommunion 1. Påskedag dersom de har kom-munisert under *Påskennattsmessen*.

TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:

TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke,</i>	8.30	11.00
Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd.	19.00	
tlf. 21214		
<i>St. Elisabeth Hospitals kapell,</i>	6.00	—
IIa, tlf. 20220		
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteim kirke,</i>	8.00	11.00
Flintegaten 5, tlf. 2779		
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i>	8.30	10.30
Parkveien 23, tlf. 1100		

DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:

TROMSØ: <i>Vår Frue kirke,</i> Storgaten 94.	8.15	10.30
Biskopen og prestgrd. tlf. 3604		
<i>St. Elisabeth hospital,</i>	6.20	—
Mellomveien 15, tlf. 63		
BODØ: <i>St. Eysteims kirke,</i>	8.15	10.30
Hernesveien 22, tlf. 21783		
HAMMERFEST: <i>St. Mikael's kirke,</i>	—	10.30
Strandgt., tlf. 1392	19.00	
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i>	8.00	10.30
Skolegt. 4, tlf. 1205		

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

Slektens påskemorgen

Tornekronen er borte. Lidelsens krone er byttet med seierens diadem. Det er påskemorgen, og seieren ligger der frisk. Hill, deg, Livets Konge! Du ga oss denne morgen med natten som eneste vitne om din seier. Vi kan bare våkne opp og juble: Du er oppstanden — et nytt håp har tatt plassen fra en lurende angst: intetheten bakom døden.

År etter år på Herrens egen dag har menneskene på jorden kunnet stå opp av søvnen med tiltro og glade forventninger. Det er morgenstunden uten mistro og lede, runnet av Allmaktens primære godhet og omsorg for oss. Et oppstandelsens jubelrop som vekker hele universet. Selv den tvilende Tomas og alle hans slektsbarn til den dag i dag, kan ikke bli sittende i apatisk skepsis, men må belage seg på en konfronta-

sjon med realiteten: at Allmakten vitterlig har stått frem og delt kår med hele vår avmakt vis à vis endeligheten, delt livets varighet med oss her på jorden.

Allmakten — dette svimlende begrep enten en ser seg som et biologisk endelighet eller som et utspring av Den med en tilbakevendende mulighet i en uforgjengelig forening. Enten en ser seg som et produkt av en gåtefull prosess i materien med døden som punktum finale eller i et tilvær med en fortsettende mening: I et biologisk begrenset liv, eller i et liv bakom graven?

ETT står sikkert: Ingen er kommet utenom døden. Enda mennesket er skapningens mesterverk i «forlengelsen» av Guds egen eksistens, er det *minerariket* i sin tamme ubevegelighet som dog har sine eldste «aner». *Planteriket* har nok undergått visse omforminger og har sine arter velgjørende bevart og utviklet siden det reiste seg på det første sparsomme jordsmonn. *Dyreriket* i all sin mangfoldighet, sitt hierarki og individuelle alderspotens har ingen overbevisende «slektstavle» å oppvise som gir håp om et oppsving til fornuftsplanet. Alle tre rikene er forblitt uten styre, riker klimatisk betinget, riker til tjeneste for en høyere orden, uten bevisst eksistens, uten bevisst regjerende funksjoner eller anlegg.

Alene m e n n e s k e t er det vesen vi vet om som er seg sin eksistens bevisst, med et mål av *ånd* i seg, uansett dette målets maksimum eller minimum. Det kan, overlatt til seg selv, være mindre ledeberedt enn den søvngiste hund, mindre bevegelig enn den sløveste amøbe. Men ikke *ett menneske* er uten sjel, Skaperens ånd og ånde har alltid sin plass i det. Hylsteret teller lite. Gud bor *fullverdig* i hver menneskesjel. Den som tviler på det forneker Guds allmakt. Tviler på vårt *slektskap* med ham innenfor *hans* rike.

Thomas, apostelen, tvilte på oppreisningen, men nettopp tvilen drev ham til troen på at torne-kronen måtte ha en mening i meningsløsheten. Derfor skal heller ikke vi se avmakten eller tornen i oss som en fornedrelse eller et tegn på en endelighet for alltid, men som en Allmaktens hånd over vårt hode — den som reiser oss fra det dype og smertefulle til det høye og evig lykksalige. Derfor ble Gud *menneske*, med Kristus som den virkelige førstefødte. Det er i ham det er frelse og oppstandelse — ikke i noenslags riker av denne verden. Slik er Påskemorgen menneskenes morgen, og vår kjærlighet til tingene omkring oss blir røster som skal hjelpe oss i vårt jubelrop til Allskapningens Herre og Hans Sønn som sto frem i vår skikkelse. I. H. K.

◀ *Manesseier*: «Tornekronen», der lidelsens tema forener seg med gledens. Belønnet av Det katolske institutt for liturgi på Biennalen i Venezia ifjor.

PROFETEN ELIAS

„Den Guds mann“

AV SR. MARIE LOUISE, O. P.

På Tabor ser vi Moses og Elias i lyskretsen av Kristi forherligelse. Like før sin død og oppstandelse, før fullbyrdelsen av Guds løfter til menneskeheten, forenet Kristus disse to representanter for loven og profetene i en fortrolig samtale om det som skulle skje. På en tydeligere måte kunne han ikke understreke hva han selv hadde sagt om holdbarheten av deres virke: «Jeg er ikke kommet for å oppheve loven eller profetene — jeg er kommet for å oppfylle.» Går vi så bakover i Bibelens verden, som den oppstandne Kristus gjorde det med disiplene i Emmaus, da ser vi også hvordan disse to, Moses og Elias, trekker opp parallelle linjer som fører frem til menneskehetens største begivenhet.

Moses' livsverk ble av grunnleggende verdi for det folk som skulle ta imot verdens Forløser. Elias, den første store representant for profetene, innledet den siste perioden i paktens historie, den som førte direkte frem til Kristi komme. Jahve hadde åpenbart seg på Sinai i stormvind og lyn og torden for å prente de første dype linjer av sin plan i et gjenstridig råmateriale. Elias' virkefelt ble især den bolig i hver enkelt menneskesjel hvor Gud vil bli tilbedt «i ånd og sannhet».

Guds bud og Moses' lovgivning hadde samlet Israels folk til en nasjon og gitt det forståelsen av sitt kall som Guds utvalgte folk. Men i det jevne dagligliv glemte Israel etter hvert at pakten også inneholdt moralske forpliktelser. Litt etter litt bygget de seg opp en steril trygghet i ly av Guds gjentatte løfter. Derfor begynte den utglidning som nærmest reduserte pakten til en støtte for deres politiske enhetsbevissthet. Og de krav loven stilte til den enkelte, ble ofte nedskrudd til ytre seremonier og riter som ganske visst styrket nasjonalfølelsen, men som svekket deres motstand overfor fremmede guddommer. Fra tid til annen ble Baal den gud de foretrakk og som passet dem bedre i hverdagslivet. Jahve ble aldri helt utslettet av deres bevissthet. Men han ble den de helst vendte seg mot i krisetider og ved store anledninger, slik det fremdeles hender når jeg-dyrkelsen reduserer Gud til et slags reservefond man kan ty til når alle andre ressurser slipper opp.

Radio Vaticanas påskesendinger:

Palmesøndag kl. 9.30—11.30: Palmevigsel og pontifikalgudstjeneste fra St. Paulskirken, der Pave Johannes XXIII er til stede.

Skjærtorsdag kl. 17—19: Pontifikalmesse i nærvær av Paven i Laterankirken.

Langfredag kl. 17—19: Kristi lidelseshistorie og Langfredagsliturgien i nærvær av Paven i Hellig Kors-kirken.

Påskeaften kl. 20: Pavens påskebudskap.

1. Påskedag kl. 10: Påkehøymesse ved Pave Johannes XXIII i St. Peterskirken. — Kl. 12 meddeler Paven den apostoliske velsignelse til alle troende fra Peterskirkens loggia.

Bølgelengdene 41,21, 31,10 og 196 m. anbefales for Norden.

Slik var stillingen da Elias trådte frem i bildet og tordnet: «Hvor lenge skal dere halte til begge sider?» Akab var den gang konge i Israel, og «han gjorde hva ondt var i Herrens øyne, mer enn noen av dem som hadde vært før ham». Enkelte gode sider har han allikevel hatt, for det viste seg senere at han både kunne ydmyke seg og angre. Ulykken var vel især at han tok seg en dronning som ble ham for mektig. Jesabel førte med seg sine egne guder fra Fønikia og lot drepe Jahves profeter. Elias, «en Guds mann» som teksten ofte kaller ham, ble alene tilbake. Israel ble igjen offer for sin svakhet, det ble reist altre til Baal og Astarte, mens Jahves alter ble revet ned.

Et slikt frafall trengte slående argumenter med elementenes kraftutfoldelse som i Moses' dager. Elias tilkalte da hele folket og de falske profetene på Karmel-fjellet. Og her blir vi vitne til en ytterst dramatisk scene hvor Elias' bønn kalte ilden fra himmelen ned over Jahves alter, etter at Baals og Astartes prester hadde oppført sin mest groteske dans og forgjeves anropt sine egne guder. Ikke mindre måtte til for å vekke Israel til bevissthet igjen: «Og alt folket så det, og de falt ned på sitt ansikt og sa: Jahve han er Gud, Jahve han er Gud.»

Men slike manifestasjoner i lynild og torden var ikke det som mest særpreget Elias. Før han kunne bygge opp den enkeltes moralske bevissthet, måtte han ty til det dramatiske for å slå fast, ikke bare hvem som var den mektigste Gud, men hvem som var Gud — den Eneste. For den sanne kunnskapen om en selv går bare side om side med kunnskapen om Gud. Bare gjennom erkjennelsen av «Den som er», kan vi også følge Elias fra erfaringen om hans egen svakhet og utilstrekkelighet, gjennom askesen og selvfornektelsen til det Nærvær som taler gjennom stillheten og fyller ensomheten med liv.

«Elias var et menneske under samme vilkår som vi,» skriver apostelen Jakob i sitt brev. Og når vi leser om ham i Kongebøkene, da trer han tydelig frem — til tross for en bakgrunn som spruter av ild og mirakler — som en ganske alminnelig skikkelse, beslektet med det moderne menneske, sårbar og utsatt for motløshet og depresjon. Når han ble den store «Guds mann», var det fordi han ved sin holdning ble gjenstand for et enda større under, det som skjer i det stille når mennesket overgir sin svakhet til en styrke som kan forvandle alt, og gir plass for et mot som ikke utelukker en helt menneskelig følelse av frykt.

Efter episoden på Karmelberget svor Jesabel hevnen, og Elias måtte flykte ut i ørkenen for å berge livet. Han ble forferdet — redd sier enkelte oversettelser — og vi ser ham utmattet og motløs legge seg ned under en gyvelbusk og ønske seg døden:

«Det er nok, ta mitt liv, Herre. For jeg er ikke bedre enn mine fedre.» Et slikt utbrudd behøver langt fra bety en kapitulasjon. I virkeligheten viser Elias både her og som senere, hvordan det Gamle Testamentes mennesker — som er lik mennesket av alle tider — inntok den eneste holdning som kan frigjøre sjelen under en påkjenning som er for stor. Istedenfor å gå irecte med Gud og mennesker, la han ganske enkelt frem for Jahve hele rekkevidden av sin elendighet. Smerten måtte ha utløsning under det psykiske presset, men den formet seg allikevel som en tillitsfull bønn tvers gjennom klager og utbrudd. Derfor kunne viljen, den som ligger i sjelens sanne innstilling, gå klar av den fysiske maktesløshet og finne trygt feste i Guds egen vilje. Den ga ham likhet med den Smertens Mann som selv skulle føle seg trist inntil døden, og førte ham til fortrolighet med den forklarede Kristus som på Tabor skulle kaste lys over lidelsens mysterium.

Bibelen forteller at Elias ble styrket med brød, sendt fra himmelen, symbol på det eukaristiske brød som Thomas av Aquino kaller lyset og kraften i våre ord og gjerninger. Så snart Elias hadde fått styrke og mot tilbake, ble Guds sak på ny hans eneste mål. Han tok veien direkte til Horeb, Sinai berg hvor Gud i Moses' dager hadde gitt Israel lovens tavler.

Elias gir oss et verdig eksempel på hvordan prøvelsen kan høyne og styrke sjelen midt i den dypeste avmakt. For det viser seg alltid etterpå hvor viljen har vært orientert mens den for en stund lå hemmet i mørke og depresjon. Og jo større mørket har vært, desto klarere blir da det befriende lyset. Gud førte

Profeten ELIAS, — Ikon fra 16. årh.

Elias opp til Sinai høyder — der hvor utsynet var stort og vidt og Guds allmakt hadde åpenbart seg — og sa til ham: «Gå og stå på fjellet for Jahves åsyn.» Og her ble det forunt ham en opplevelse som lignet den Moses hadde hatt på samme sted. Men denne gang talte Jahve i den stillhet hvor sansenes verden tier og hvor Han finner gjenklang i en sjel som er lutret og forfinet gjennom prøvelser. «Da gikk Herren forbi der, og det kom en stor og sterk storm som sønderrev fjell og knuste klipper foran Herren, men Herren var ikke i jordskjelvet; og etter stormen kom et jordskjelv, men Herren var ikke i jordskjelvet; og etter jordskjelvet kom en ild, men Herren var ikke i ilden; og etter ilden kom lyden av *en stille susen*. Og da Elias hørte den, dekket han sitt ansikt til med kappen og gikk ut og sto ved inngangen til hulen. Da kom det en røst til ham og sa: Hva vil du her, Elias?»

Elias' svar var et nytt smerteregister, og det sluttet med en klage som vår tid hører gjentatt i så mangfoldige variasjoner: «Jeg er alene tilbake.» Men for Elias hadde ensomheten fått liv fordi han sto «for Herrens åsyn». Derfor førte den ham ikke til isolasjon, men til en virksomhet som fikk et mer universalt preg enn hos de gamle patriarker, samtidig som den hadde større omhu for den enkeltes moralske ansvar. Vi møter ham utenfor Israels grenser i Sarepta og Damaskus, vi ser ham også uredde preke dom over kong Akab som hadde tilranet seg Nabots vingård ved Jesabels list.

Opplevelsen på Horeb gir oss nøkkelen til den sanne askese, den som befri fra alt som ikke er av Gud. For Gud begynte med å vise hvor han ikke er. Han er ikke i stormen — ikke i en uvøren og selvbevisst aktivitet for aktivitetens skyld, for den knuser og splitter istedenfor å bygge opp. Han er ikke i jordskjelvet — for det nytter lite å sette himmel og jord i bevegelse før vi har vært lyttende på vakt og latt «Jahve gå forbi». Han er ikke i ilden — ikke i alt som glimrer, i alt som sansenes verden ser i strålende belysning, ikke i den glød som egenkjærligheten nærer seg av, og som bare gir refleks av menneskets tomhet. Men han er i den levende stillhet hvor mennesket, befridd for seg selv, lar Guds ord få skapende kraft.

Bibelen har lagt et slør av mysterium over Elias' død ved å fortelle at han ble tatt opp til himmelen i en ildvogn. Israelittenes fantasi har vibrert helt inn i det nye Testamente hvor mange så ham komme igjen i Døperen Johannes' skikkelse. I våre dager har fantasien sluppet taket i ham. Men mer enn noensinne kunne det vel trenge en Elias i hvert menneske som lever i tidens storm og jordskjelv og ild. Så mange føler trang til å redde seg ut av uværet, men samtidig skyr de stillheten som ikke gir dem annet enn et klangløst ekko av dem selv. Bibelens store skikkelser som Abraham, Moses og Elias viser hvordan sinnets rette orientering fører frem til enhet, likevekt og livsfylde. For den fører til Abrahams, Isaks og Jakobs Gud i et samspill av løfter og krav. Til Forjettelsens Gud som går foran som en sky-støtte når det er dag, og som en lysende søyle i mørket. Og til Stillhetens Gud som samler virksomhet og bønn, vilje og ønske, middel og mål, i et fullkomment harmonisk hele.

Søster Marie Louise, O.P.

BLIKK på TIDEN

PAVELIG NÆRBILDE

■ Av alle våre nordiske observatører i Den Evige Stad er det ingen vi leser så gjerne som dansken Peter Schindler — hans kommentarer til romersk fortid og nutid røber en lykkelige forening av hjertets forståelse og sunnt, livsnært folkevett — godt krydret med humor. I en liten, men meningsfylt artikkel i et nyss utkommet nummer av det danske tidsskriftet «Catholica» (1, 1959) kåserer han om paveskiftet, med livlig og ikke påholden penn. Han synes at begivenheten stort sett ble saklig dekket av verdenspressen, selvom der kanskje er litt å ta til seg for endel av den norske pressen også, i en uttalelse som denne: «Vi må ikke undre oss over at de store byråer forsyner seg med korridor-sladder fra vantro italienske journalister som gir seg ut for å ha *inside knowledge*, men hvis meddelelser og profetier de kyndige bare kan smile av. Kappløpet er skarpt, og der bys store summer for indiskresjoner, av byråer som knapt vet at disse ikke er noe verd.»

Fullt av gode og interessante iakttagelser er det portrett Peter Schindler, fra sin sjeldne utsiktspost bokstavelig talt i Peterskirken skygge, tegner av den nye pave, — ikke minst i virkningsfull kontrast til forgjengeren Pius XII hva temperament og livsvaner angår:

«Pius XII var kun embede, det menneskelige hos ham var totalt embedet underlagt, hans pliktfølelse var hans eneste lidenskap, han tjente ved å styre — først og fremst ved å styre seg selv under den isolasjon som det er, bare å stå Gud til ansvar. Alle hans talenter (og de var mange) innordnet seg under hans gjerning og gjorde ham uavhengig av offisielle rådgivere og medarbeidere, så avstanden ofte følte større enn han selv visste av: Hans aktivitet kunne forferde menn av en mindre energisk rytme.

Johannes XXIII. er øyensynlig ikke mindre aktiv, som det fremgår av hva han har nådd på et knapt kvartal. Men man fornemmer at energiutfoldelsen koster ham mindre anspenning, og han kjenner avslapningens kunst, for eksempel ved å gå i operaen (til T. S. Eliots «Mordet i domkirken», omplattet til oratorium).

Meget grovt sagt har pave Johannes ingen talenter som det kan stå blest om, og da slett ikke sprogkunnskaper (ut over fransk og noe bulgarsk). Men han klarer allikevel det internasjonale strålende. Han har gode, men ingen overraskende kunnskaper og bare normale studier, men han har også italienerens strålende intelligens og fintmerkende oppfatnings-evne. Straks etter de obligate festligheter skar han grundig

ned på den byzantino-spainske formalisme i Vatikanet, og nå kan en møte Den hellige Far på enslig rusletur i Peterskirken eller i stille bønn ved apostelgraven — ikke ledsaget av noen hoffstat — eller se ham kjøre ut på besøk hos fanger i fengslet, barn og pasienter på hospitalet, professorer og studenter på universitetene, gamle prester i et hjem eller hos syke enkeltpersoner som han kjenner. En dag dumpet han rett inn i Vatikanets radiostasjon da ingen av ledelsen var tilstede, eller han inspiserer privat og uanmeldt trykkeriet eller statens tekniske anlegg.

Om Pius XII sto der respekt, om Johannes XXIII slår kjærligheten sammen for hans hjertens godhet, hans vesens varme, hans sinns munterhet som har et overskudd av ironi og selv-ironi. Om forgjengeren kan der skrives historie, om denne pave går der allerede så mange anekdoter (de fleste om hans raspe svar — og de fleste sanne) at de allerede kan fylle et bind. Med all sin bonhommie utstråler han den ro og det unervøse sjelelige velbefinnende som kommer av hjertets og tankens fred, og når han leder en forsamling i bønn, skjer det med bondens og barnets enfold. Med alt dette bærer han sitt høye embede med den verdighet som troens selv-følgelighet skjenker.»

FANATISK TOLERANSE

■ Om et velkjent, men alltid sørgelig aktuelt tema: *toleransen*, skriver stortingsmann m.m. Per Lønning noen veltrufne betraktninger («Morgenposten» 6. mars). Det er ikke minst toleransens vrengebilder han er ute etter — det merkelige fenomen at folk hvis tankekraft og konsekvens en ville ha trodd bedre om kan te seg som enslags pennens berserker i toleransens sakrosankte navn, uten synlig mistanke til sine egne hellige motiver:

«Etter å ha opplevd kirkesamfunnsfanatisme, seditivfanatisme, avholdsfanatisme, dyrevernsfanatisme, rød-front-fanatisme, og moderne oppdragelses-fanatisme — for bare å nevne noen forvrenninger av tildels vesentlige dyder — er vi kommet frem til: den fanatiske antifanatisme. Den i egne øyne bunnløst tolerante antiintoleranse.

Det ville være en fordel for alle parter om ordet «toleranse» litt sjeldnere ble kastet som bombe mot meningsmøtstandere. Sempelthen fordi det ikke er «intoleranse» om en annen vil hevde meninger uten å spørre meg om lov. «Intolerant» er han først om han går ut fra at andres motiver må være mindreverdige i forhold til hans egne, om han forsøker å tvinge seg inn på noen mot hans ønske, eller om han prøver å trekke en over til sitt standpunkt ved pressmidler i stedet for å holde seg til saken. Men det er ikke intoleranse å tale for ett syn og mot et annet. Og det er ikke intoleranse å hevde at ett standpunkt er rett og et annet galt. Intoleransen ligger ikke i det man mener, men eventuelt i den måte man gjør sin mening gjeldende på og i den innstilling til medmennesket som man derved avslører.

Å trive til glosen «intolerant» når man støter på et syn man ikke liker for derved å stemple motparten som «reaksjoner» og «mørkemann» — det er i sannhet å drive en viss mann ut ved Beelsebub. Det minner om mannen som sa bebreidende til sin svirebror: «Skam deg, du er full, du har to neser.» — Eller forresten, jeg er ikke ganske sikker på at det var en svirebror. Kan hende var det en alminnelig, edru forbipasserende.»

BEGREPSFORVIRRING

■ «Er tida moden?» spør «Dagbladet» irritert på lederplass (2. mars), og spørsmålet gjelder adgangen for kvinner til å bekle presteembedet i statskirken. Foranledningen er en programpost i NRK (27. februar) der ikke bare lutherske teologer og legfolk, men også representanter for de ikke-lutherske samfunn tok stilling til spørsmålet om kvinners adgang til preste-tjenesten.

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 24. mars kl. 20:

DÅPEN OG PÅSKENS MYSTERIUM (Forberedelse av påskennattens gudstjeneste) ved pater Thomas Patfoort.

Tirsdag 7. april og tirsdag 14. april kl. 20:

FERMINGEN — DEN KRISTNE MODNINGS SAKRAMENT ved pater Albert Raulin.

Av radiodebatten fremgikk det ikke bare at de forskjellige samfunn vurderte spørsmålet forskjellig, forøvrig tildels ut fra de helt forskjellige funksjoner og den ulike karakter de tillegger presteembedet. Men også innenfor statskirken sto påstand mot påstand, med lærde teologer og bibelsterke legfolk engasjert på begge sider.

Som så ofte når det gjelder kirkens *ordning* i den ikke-katolske kristenhet likk man også her et forvirrende inntrykk av i hvilken grad der allikevel ofte opereres med en slags normerende *tradisjon* i disse spørsmål, tross allehånde forsikringer om nødvendigheten av et rent *bibelsk* begrunnet syn.

Om én ting syntes imidlertid programmet som helhet å uttrykke en klar enighet: Saken er en *kirkesak*. Og det er her «Dagbladet» standpunkt røber en ettertrykkelig begrepsforvirring. I denne som i mange andre saker innarbeider nemlig den radikale pressen en populær tolkning av statskirkeordningen som man skulle tro snart ville komme til å belaste den litt for meget. Ifølge denne oppfatning «betaler» Staten for kirkens liv, «underholder» den, og kan til gjengjeld kreve at den ter seg som et slags velkontrollert riksreligionsverk, underlagt de gjengse kollegiale og disiplinære krav man knesetter i statstjenestens øvrige etater. En rent profan sosial reform i statens embetsverk som kvinnens likestilling blir dermed problemløst påtvunget kirken som en selvfølge. At kirkens eget vesen og normer kanskje strider mot dette, og at kirken i alle tilfeller må reservere seg såvel initiativet som vurderingen og avgjørelsen selv, står sjelden klart for pressens og offentlighetens representanter. Man kan knapt bebreide dem: Det står nemlig ikke alltid klart for kirkens egne representanter heller.

Det gjør det imidlertid for Erling *Utnem*, som i det lutherske «Kirkebladet» (29. november) har gitt en klar og høyst interessant utredning om problemet, der han påviser hvordan standpunktene i debatten dikteres av ulike bibelsyn. Fra et katolsk utsiktspunkt må det nødvendigvis virke slående i hvilken grad skjebnetunge avgjørelser i selve de reformerte kirkers liv og struktur blir avgjort i spenningen mellom høyst tidsbestemte teologiske skoler og skiftende bibelfortolkninger, uten noen normerende instans. Det er et kirkesyn som i sin historisk betingede omskiftelighet må synes oss både fremmed og lite tillitvekkende.

OM JULEGAVER

■ Lille julalten har sin egen travle, koselige stemning i Norge — der kokes og brases, bakes og brygges og bringes mysteriøse pakker i fargerikt omslag til en drøy ukes intim hjemmehygge i familiens skjød. Man kjøper seg til fant av bare gavmildhet: Til jul skal alle ha det godt.

Lille julalten iljor la en lastebåt ut fra Drammen med norsk krigsmateriell, forskuddsbetalt av den kubanske diktatoren og terroristen Batista, og bestemt for den borgerkrigen som i flere år har herjet på Cuba. Motivet for dette salg var sysselsetningsproblemet ved våre ammunisjonsfabrikker.

Vi vil ikke her ta stilling til denne skandalens *politiske side*, så meget mer som vi nær sagt kan tenke oss samtlige norske partier i avhenderens rolle. Noen av de iherdigste kritikere har da også vist seg selv å ha svin på skogen. Men der er såmenn all grunn til å feste seg nærmere ved sakens *moralske side*, og glede seg over at der — også bortsett fra de politiske spekulasjoner — kan reises indignasjon herhjemme over denne våpentransporten. Den avslører nemlig i hvilken grad levestandard og «sysselsetting» er iterd med å bli en avgud for oss: Bare skuddene smeller tilstrekkelig langt borte, kan vi godt tenke oss å profitere på dem. Der er såmenn adskillig bitter og bitende ironi i verskommentaren fra «Aftenposten»s huspoet «Ruben» — og den rammer:

GOLGATA

Han vandrer med korset

på skulder

og et lys i blikket

som stråler.

Han er alene,

ja,

men mer alene er massen

som hyler

der

Han går forbi.

Guds sønn faller

tre ganger

under vår skylds tyngde...

...og massen hyler enda.

Etterpå,

lynblink

på Offerets fjell.

Nå

massen bøyer seg

forskremt.

Verden skjelver,

himmelen åpner seg —

Jesus dør...:

Befrielse! Befrielse! Befrielse!

Domenico Aiello

«Mennesker er billige
og vi har bra patroner.
Det blir mange havanesere
for fire millioner.»

Det er intet som trister til å undervurdere eller bortforklare arbeidsløshetens ulykke. Men skal vi i vårt land overhodet ha rustningsindustri, så må det i tilfelle være ut fra nødvergets bitre nødvendighet i en verden hvis storpolitikk tildels fremmes med gangstermetoder. Det skulle synes soleklart at norske våpen intet har å gjøre utenfor vårt lands grenser — ihvertfall ikke dersom det ikke er for å trygge freden på FN's uttrykkelige anmodning og ansvar.

Det er det minste vi må vente som moralsk konklusjon av skandalen om den norske julegaven til kubanske terrorister.

Fr. *Candidus*.

SVAR FRA ØST

De ortodokse og kirkemøtet

Kirkenes Verdensråd hadde sitt halvårsmøte i Genève i februar. På sakslisten var oppført religionssamfunnenes stilling til Kyproskonflikten, Verdensrådets ønske om å opprette nærmere forbindelse med den ortodokse kirke i Russland, og spørsmålet om religionsfriheten for ikke-katolske minoriteter i overveldende katolske land. Nyhetene om det alminnelige kirkemøte bebudet av pave Johannes XXIII hadde også fått en fremtredende plass på sakslisten.

Kirkenes verdensråd representerer ikke mindre enn 151 kirker i 50 land. Generalsekretæren, dr. Visser't Hooft, hilste Pavens initiativ med et forbeholdent velkommen, idet han uttalte at meget vil avhenge av på hvilken måte konsiliet sammenkalles og den ånd som får prege emnet: den kristne enhet. Men majoriteten av kirkene i Verdensrådet er naturligvis fra katolsk synspunkt «heretikere» snarere enn skismatikere, så spørsmålet om en tilbakevenden til enheten for deres vedkommende blir helt forskjellig og mer vanskelig enn for de ortodokse.

Den ortodokse patriark Theodosius VI av Antiokia har kommentert kunngjøringen om kirkemøtet i en erklæring på fransk til korrespondenten for Agence-France-Presse i Damaskus. Det er den første kommentar fra noen ortodoks patriark. Han innleder med å si at de ortodokses formelle svar på Pavens appell må behandles på et panortodoks råds møte hvor alle de selvstyrte ortodokse kirker i verden blir representert. Det forhindrer imidlertid ikke, står det videre, at patriarken av Antiokia i mellomtiden gir uttrykk for sin egen mening. Hvis Paven akter å sammenkalle til et møte som vil bringe sammen representanter for alle kirkesamfunn både i øst og vest, da vil Paven, etter patriarken av Antiokias mening, være fullkomment berettiget til å innta forsetet, men bare som den første blant likeverdige patriarker, — «på grunnlag av prinsippene for tro, lære og tradisjon, slik de var godtatt i den udelte Kirke før den romerske Kirkes tilbaketrekning fra kristenhetens helhet, som inntil delingen ble styrt av de fem patriarkene av Roma, Konstantinopel, Alexandria, Antiokia og Jerusalem.»

Noen få dager i forveien hadde metropolitten Anthony Bashir, som bor i New York og er patriarken av Antiokias statholder i Nord-Amerika, avgitt en lignende erklæring. Han ser ingen grunn til at de apostoliske kirker skal forbli delt; der er i virkeligheten bare én apostolisk kirke, hevder han, og innenfor den skulle alle forskjeller være overkommelige på et økumenisk konsilium. Han tror derfor at hans tilhengere vil ønske ethvert slikt tiltak velkommen. Men, fortsetter han, det eneste grunnlag for enhet må være en tilbakevenden til den enhet som eksisterte før 1054. De dengang eksisterende grunnlag for dogmer og doktriner må studeres, og alt det som senere er tilføyet må forkastes. Han sier videre at dogmet om Pavens ufeilbarhet slik det ble proklamert i 1870, er en av de viktigste hindringer

for enhet. «Hvis en leir forsøker å dominere en annen, er jeg overbevist om at de østlige kirker ikke vil akseptere det.»

Imidlertid skriver den franske avis «La Croix» i en rapport om disse to erklæringer, at man må huske at patriarkatet i Antiokia tradisjonsmessig opprettholder spesielt sterke tilknytninger til patriarkatet i Moskva. Det var således patriarken av Antiokia som presiderte i Moskva da den første tsar, Ivan den grusomme, ble kronet. Disse bånd ble knyttet på ny etter den annen verdenskrig på grunn av det nære vennskap mellom patriarken av Moskva og patriark Alexander III av Antiokia. Den sistnevnte døde i juni i fjor. Han hadde studert til prest i Moskva.

Patriarken av Antiokia — fortsetter La Croix — er vektloddet som skaper balanse i forholdet mellom patriarkene av Moskva og Konstantinopel, da disse er rivaler. Metropolitten Anthony Bashir er, på den annen side, snarere et bindeledd mellom de ortodokse og protestantene. Han har oppholdt seg i De forente stater siden 1922, og oppnådde gode forbindelser med protestantene og med Kirkenes verdensråd. Således var han til stede på møter i England i 1937 om «Life and Work» (liv og arbeide) og «Faith and Order» (tro og orden). Han har skrevet mange bøker på engelsk og oversatt til engelsk bl. a. Papinis «Kristi liv» og Tolstojs «Bekjennelser».

I Aten har generalsekretæren for Den hellige synode uttalte til pressen at den greske kirke ikke kan gi uttrykk for sin mening om Pavens beslutning om å sammenkalle til kirkemøte før patriarken av Konstantinopel gjør det.

Abd El Messih, sekretær for den koptiske patriark av Alexandria, har betegnet Pavens idé som glimrende, blir det rapportert, og etter å ha uttrykt tvil om det vil kunne oppnås noe nevneverdig hen i mot gjenforening, skal han ha sagt at hvis det må bli forandringer, «må de naturlig nok bli gjort i dissenterkirkene og ikke i hovedkirken». Men med hovedkirken mener han ikke Romerkirken, men sin egen kirke, som gjør krav på å være grunnlagt i Alexandria av St. Markus i året 67. Den koptiske kirke er skilt både fra de ortodokse kirker og fra Roma som et resultat av at majoriteten av de egyptiske kristne avsto å godta Chalcedon-møtets bestemmelser, eller med andre ord, resultatet av det monofysittiske*) skisma. I dag har den koptiske patriark jurisdiksjon over nesten to millioner tilhengere i Egypt og fem millioner i Etiopia, og har under seg en metropolit i Jerusalem og en biskop for Sudan og Uganda.

Hva de ortodokse angår, så har de ikke hatt noe alminnelig kirkemøte siden 8. århundre, men siden da er det fremkommet en god del saker som trenger å behandles. De er prinsipielt meget mottagelige for prosjektet om et nytt konsilium, hva de enn måtte mene om resultatet av et møte som er sammenkalt av Vestens patriark. La Croix's redaktør, Antoine Wenger, minner om at flere ganger i mellomkrigstiden talte den daværende patriark av Konstantinopel om å sammenkalle et nytt konsilium, den eneste kilde til ufeilbar autoritet som de ortodokse erkjenner. I september 1936, ble det holdt en kongress for ortodokse teologer i Aten for å studere de problemer

*) Monofysittisme: læren om én natur i Kristus.

et fremtidig konsilium ville konfronteres med, og en av de slutninger de kom til var at ethvert slikt konsilium måtte, hvis det skulle bli virkelig økumenisk, omfatte ikke bare katolikkene, men også protestantene, og ikke bare biskopene, men også legfolket. Men de kunne ikke komme overens om hvem som hadde autoritet til å sammenkalle det. Også etter den annen verdenskrig har det vært bevegelse blant de ortodokse i favør av et alminnelig kirkemøte. I september 1952 foreslo patriarken Athenagoras av Konstantinopel for alle de østlige patriarker at det skulle holdes et «prekonsiliært» møte. Det ble imidlertid intet av planen, da der ikke var enighet om det første spørsmål: om møtet skulle sammenkalles av patriarken av Konstantinopel eller patriarken av Moskva.

Redaktør Wenger gir også sine lesere en oversiktsliste over de fjorten kirker som kan ventes å delta i et forberedende pan-ortodokst møte av den sort som ovenfor refererer seg til patriarken av Antiokia. Vi gjengir listen nedenfor; tallene i parentes angir tallet på troende innenfor hvert juridiksjonsområde. Tallet på katolikker av forskjellige riter i disse områder er ikke tatt med. Det totalantall som oppgis for patriarken av Moskva og de andre ortodokse juridiksjonsområder i de kommunistiske land må naturligvis tas med stort forbehold. Det mest slående er det lille antall som tildeles de historiske patriarkater, da ingen av dem tallmessig er mer betydelige enn mange bispedømmer i Den katolske kirke. Kardinalerkebiskopen av Westminster i London f. eks. har alene en større hjord å dra omsorg for enn den ortodokse patriark av Antiokia og hele Østen, og over dobbelt så stor som patriarkene av Alexandria og Jerusalem sammenlagt.

1. *Konstantinopel*: Athenagoras, patriark og erkebiskop av Konstantinopel. (700 000).
2. *Alexandria*: Christopheros, patriark av Alexandria og hele Afrika. (150 000).
3. *Antiokia*: Theodosius VI, patriark av Antiokia og hele Østen. (400 000).
4. *Jerusalem*: Benedict I, patriark av Jerusalem og hele Palestina. (50 000).
5. *Moskva*: Alexei, paariark av Moskva og hele Russland. (50 000 000).
6. *Georgia*: Melchisedech III, patriark av hele Georgia. (2 000 000).
7. *Serbia*: Germanus, erkebiskop av Pecs, metropolitt av Beograd og Karlovac, patriark av Serbia. (7 500 000).
8. *Romania*: Justinian, patriark av hele Romania, statholder av Caesarea, Cappadocia, metropolitt av Wallachia, erkebiskop av Bucuresti. (12 000 000).
9. *Bulgaria*: Cyril, patriark av Bulgaria. (6 000 000).
10. *Grekenland*: Theoclitos, erkebiskop av Aten og hele Grekenland. (7 000 000).
11. *Kypros*: Makarios, erkebiskop av Det nye Justinian og hele Kypros. (350 000).
12. *Albania*: Paissius, metropolitt av Tirana og Durazzo, erkebiskop av hele Albania. (200 000).
13. *Polen*: Makarios, metropolitt av Warszawa og hele Polen. (350 000).
14. *Tsjekkoslovakia*. Johannes, metropolitt av Praha og av hele Tsjekkoslovakia. (200 000.)

KATOLIKKENE OG ABORTLOVEN

Om misbruk av katolske kilder i Odelstingsproposisjon nr. 15 (1959).

Som det fremgår av Ot.prp. nr. 15 (Om lov om adgang til avbrytelse av svangerskap) er det denne gang ikke blitt rettet noen offisiell henvendelse fra den katolske kirke til de norske myndigheter i denne sak.

Imidlertid er vår kirkes syn på saken ikke uomtalt i de offisielle dokumenter angående saksforberedelsen. Faktisk blir det berørt på to måter: på den ene side positivt og indirekte, på den annen side direkte og negativt.

Den katolske kirkes syn kommer for det første til orde gjennom de utførlige sitater som Norges Kirkelige Landslag har fra den danske overlege dr. *Karl Søndergaard*, i den alvorlige og vel gjennomtenkte motiveringen Landslaget gir for sitt forslag. Overlegens studier synes i det hele tatt å ha betydd meget for Landslaget. Dr. Søndergaard er katolikk, og har utgitt en del artikler og brosjyrer om dette særlige spørsmål, blant annet tre artikler i «St. Olav» (1957, nr. 9, 10 og 11, senere utgitt i særtrykk).

Men Kirkens syn kommer dessuten på tale i en helt annen sammenheng. Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo kommer også inn på det, i sin uttalelse om Straffelovsrådets innstilling av juni 1956.

Fakultetet sier at enhver lovgivning om *abortus provocatus* må etisk ta sitt utgangspunkt i en klar erkjennelse av hva dette inngrep faktisk er: å ta menneskelig liv (pkt. c). Fakultetet fortsetter (pkt. d):

«Allikevel har den evangelisk-lutherske kirke ikke trukket den i og for seg nærliggende konsekvens at avbrytelse av fosterets utvikling under alle omstendigheter er forkastelig og stridende mot den kristne ærefrykt for livsmysteriet og mot budet om ikke å slå i hjel. At den katolske kirke trekker denne konsekvens, må betraktes som en omgåelse av problemet og som inkonsekvent så lenge det samme kirkesamfunn tillater «rettferdig krig» og altså ikke nekter at liv kan måtte ofres i alvorlig nødsfall.» (Ot.prp. nr. 15, s. 19.)

Man tør vel slutte at Fakultetet må ha vært temmelig usikker i sin egen sak, eftersom det føler behov for uspurt å trekke den katolske kirke inn i bildet, uten tilstrekkelig innsikt i katolsk moralteologi og på sviktende logiske premisser.

Med hvilken rett våger man å hevde at Kirken «omgår problemet»? Mener Fakultetet å antyde at verdikonflikten i slike samvittighetsspørsmål ikke er reelle etter katolsk syn, eller at den katolske kirke ikke tar dem ytterst alvorlig? Det er på denne bakgrunn bemerkelsesverdig at den nordiske medisiner som Norges Kirkelige Landslag støtter seg til, på grunn av hans verdifulle analyser, nettopp skal være den katolske overlege Karl Søndergaard! Ellers beviser vel Pius XII's nøkterne og inngående taler om dette problemet til overmål at Kirkens høyeste instans ikke nettopp gjør seg skyldig i noen *omgåelse* av problemet. (Cfr. «St. Olav» 1951, s. 325).

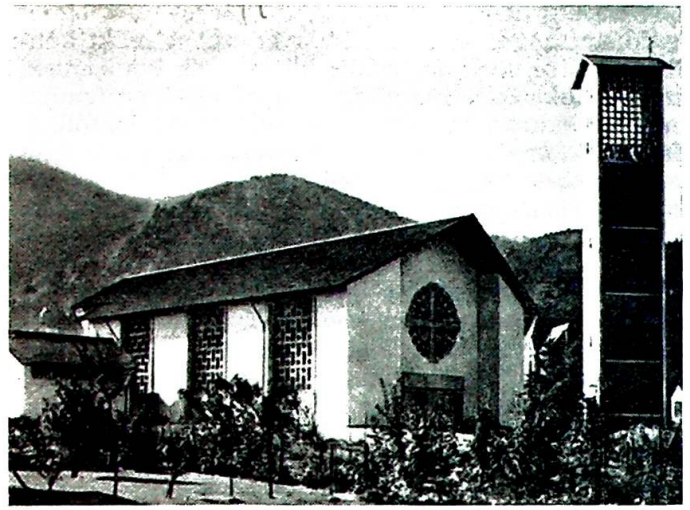
Mosaikken

Årverdige tradisjoner i kirkekunsten gjenopplives.

En tysk dagsavis betegnet nylig Freiburg som et midtpunkt for mosaikken i våre dager. Og det med rette. I flere år har nå et litet kunstnersamfunn med fru G. P. Leonhard i spissen arbeidet der for å gjenopplive den tidlige kristne mosaikk-kunst med dens religiøse ånd og faste krets av kunstnere.

Etter å ha avsluttet sine arkitektoniske studier, viet fru Leonhard kirkekunsten all sin interesse. Gjennom et mangeårige målbevisst arbeide utviklet hun en spesiell stensplitt-mosaikkteknikk som særlig egnet seg for billedmotiver på store flater både på indre og ytre vegger. Fra 1930 til 1953 frembrakte kunstnerinnen mange omfangsrike verker etter denne teknikk.

Kunstnerinnens sans for det kristne symbolsprogs monumentale kraft og hennes anstrengelser for å oppnå renhet i de kunstneriske uttrykksmidler, førte henne til kildene for den tidlige kristne kunst: til det 5. og 6. århundres mosaikk i Bysants og Italia. En rekke studiereiser til Italia, Hellas og Tyrkia ga fruktbare resultater

St. Barbara-kirken i Freiburg-Littenweiler.

og fordypet hennes forståelse for den unge kristne kirkes religiøst tjenende kunst, som på en eiendommelig måte kommer til uttrykk i våre dagers religiøse og kunstneriske innstilling: en enkel fremstilling hvor det rent personlige temperament viker til side for en objektiv og tradisjonspreget fellesskapskunst.

Den kjente maleren innen kirkekunsten, Walther Meyerspeer i Freiburg, ble også interessert og sluttet seg til fru Leonhard. Dennes datter, Angelika Leonhard, oppholdt seg tre år i Ravenna for å studere de gamle mesteres originale teknikk samtidig som hun gikk på den

Henvisningen til Kirkens syn på krigens vesen, eller rettere sagt uvesen, er — om mulig — ennå mer usaklig. Går vi inn på Fakultetets påstand om den katolske kirkes inkonsekvens, blir det jo ytterst vanskelig å forstå at den evangelisk-lutherske kirke skulle kunne følge den katolske der hvor den er inkonsekvent mot kristendommens prinsipper (nemlig i spørsmålet om krigen), og skiller seg fra den der hvor den er konsekvent (nemlig i spørsmålet om livets ukrenkelighet).

Men det er dessuten helt irrelevant å anføre krigen som analogi når talen er om en abortlovgivning. Å forklare fosterdrapet som nødvendig mot en *urettferdig angriper* turde være ett av de mest smakløse krumspring som er blitt gjort i alvorlige etiske spørsmål: Fakultetet tyr ikke selv til denne forklaring — hvorfor drar det så eksemplet om krigen inn i denne forbindelse?

Overlæge KARL SØNDERGAARD:

ABORTUS PROVOCATUS I SØKELYSET

En inngående analyse av abortspørsmålets problematik og dets plass i nåtidens kulturkamp.

24 s. heft. kr. 4.65.

Særtrykk av St. Olav - Utgitt (på norsk ved Ivar Hansteen Knudsen) på Arne Frost-Hansens Forlag, K.havn

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

Akersv. 5, Oslo - Tlf. 42 37 43

Spørsmålet om den såkalte «rettferdige» krig er S uhyre vanskelig. Teologer har i tidligere tidsaldrer søkt å bygge opp en teori som svarte til datidens forhold og var inspirert av ønsket om å frata aggressjonen ethvert mulig etisk motiv. De måtte regne med et samfunn som savnet en internasjonal instans med mulighet for å dømme mellom nasjonene og appellere til en mellomfolkelig rettsorden og samvittighet, og bygget følgelig sine teorier på nødvergets selvinlysende prinsipper.

Situasjonen i dag by på helt andre premisser, og det er blitt stadig tydeligere i de pavelige læredokumenter at selve begrepet om en «rettferdig» krig truer med å gå i oppløsning, fordi selve muligheten bortfaller, slik som de moderne våpen har utviklet seg. Dessuten finnes der jo i dag internasjonale instanser som skulle kunne gjøre krigen overflødig, selvom de sårt trenger å få styrket ytterligere sin moralske autoritet og sine muligheter for å sette sin vilje igjennom.

På katolsk som på luthersk grunn er moraltenkingen når det gjelder krigen i full utvikling, og det kan ikke herske noen tvil om målet: En betingelsesløs ærefrykt for livet. Ærefrykten for livet er også motivet bak den katolske kirkes syn på det drap man vil lovfeste under en latinsk betegnelse. Det er grunn til å beklage dypt den lutherske kirke dersom den ut fra et så misforstått og uegentlig argument som det ovenfor siterte forveksler konsekvens og inkonsekvens i en så ytterst alvorlig sak.

Albert Raulin, O.P.

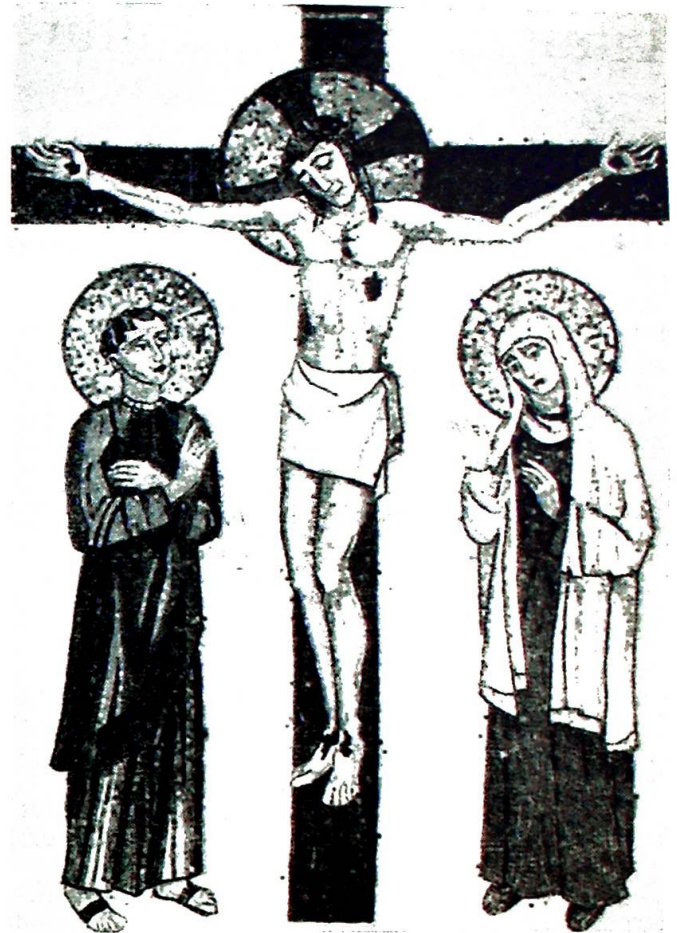
betydeligste fagskole der for mosaikk-kunst. Disse tre kunnskapsrike og åndsbeslektede kunstnere arbeider nå sammen i Freiburg. De anvender italiensk marmor i flere farver og spesielt mosaikkglass for sine arbeider. Noe av det siste de har laget er en 51 kvadratmeter stor altermosaikk. Den er sammensatt av over en million mosaikkestener og ble avsluttet i fjor i St. Barbara-kirken i Freiburg-Littenweiler.

De tre alterbildene i Littenweiler er plasert over hverandre i overensstemmelse med det tema de er komponert etter, og fremstiller frelsesmysteriet som også ellers dominerer kirkens utsmykning. Klart lyser hele trosbekjennelsen, Credo, i festlig glans fra mosaikkestene på veggflatene.

På hovedalterbildet ser man en hånd som fra skyene manifesterer Gud som «himmelens og jordens skaper». Hånden peker på Kristus, «hans enbårne sønn vår Herre», som troner som Kristuskongen i kongelig majestet, «unngangen av den Hellige And» som svever over Maria, over «Herrens tjenerinne» i ydmykhetens blå gevant. Hun mottar kronen fra hans hender som er hennes sønn og konge, og som i kjærlighetens og blodets røde gevant har forløst også henne.

Det venstre sidealter forkynner Herrens fødsel: «født av Maria, jomfruen», gudsmoderen, som med en krans av tolv stjerner om hodet bærer det kongelige barn på sin arm, mens hun står på en gylden månesigd. Det høyre sidealter fører frelseshistorien videre til Korset med Johannes og smertens moder: «pint, korsfestet og begravet». Oppstandelsen fra de døde, symbolisert i påskelammet på tabernaklet, viser tilbake til bildet over hovedalteret, der Kristus etter himmelferden sitter i sin herlighet ved Guds høyre side, og «hvorfra han skal komme igjen for å dømme de levende og de døde».

«Jeg tror på Den hellige And og den hellige katolske Kirke»: Maria er symbolet på Kirken som den Hellige

Kristus på korset med sin mor og nærmeste disippel, Johannes.

And svever over som over den unge pinsemenighet. De helliges samfunn er figurert ved St. Barbara-kirkens vernehelgener: Den hellige Barbara som hovedvernehelgen, prydet med det jomfruelige trosvitnets røde og hvite gevanter med et tårn og en kalk i hendene — menighetens fremste forbeder. Og her står den hellige biskop Nikolas, barnas yndlingshelgen, med de tre gyldne kuler på boken han holder i hånden som tegn på den virksomme nestekjærlighet.

Ved siden av står broder Konrad med sitt valgsprog: «Korset er min bok». Han viser oss veien til himmelen, en vei som bærer gjennom kjærlighet og lidelse.

Således er hele alterbildeforkynnelsen med syndsforlatelsen i døpefonter og skriftestoler en høytidelig manifestasjon av kjødets oppstandelse og det evige liv. På en overbevisende måte har derfor kunstnerne fremstillet dette storslagne tema ved både åndelig og teknisk å knytte det sammen med den tidlige kristne kunsttradisjon. Det har lyktes å få mosaikken frem i alterbildene med all dens sprakende lysvirkning og uttrykkskraft, slik at en ærverdig tradisjon her i sannhet feirer sin gjenoppståen.

Flere nye og eldre kirker i Tyskland følger nå St. Barbara-kirkens eksempel og kler seg med den kristne kunsts fornemste festdrakt: Mosaikken.

Gerd Kammerer.

Maria mottar kronen fra sin guddommelige Sønn, Kristus, vår Konge.

Liturgi og massekultur

Så lenge den liturgiske bevegelse var begrenset til noen få klostre, et par musikkskoler og en håndfull modige menigheter, hadde den visse strategiske fordeler. Den kunne love bemerkelsesverdige resultater hvis dens forslag ble antatt, uten derfor å behøve å fremkomme med nevneverdige konkrete beviser. Men nå som den har oppnådd en moderat suksess og spres utover til flere og flere menigheter, kan det være på sin plass å komme nærmere inn på de mangler som enkelte kritikere har funnet ved den.

Ingen kunne med rimelighet vente at noen få dialog- eller sangmesser skulle forandre en menighet så den ble et levende samfunn; for selv i de menigheter hvor et fullstendig liturgisk program er satt i verk, later «den levende menighet» til å være en fremtidsdrøm...

I en tankevekkende bok, «Patterns in Comparative Religion» (Mønstre i sammenlignende religion), peker Mircea Eliade på den vesentlige grunn til denne tilstand. Han gjør oppmerksom på at folks fundamentale religiøse intuisjon ikke har forandret seg siden de mest primitive tidsaldre. Den kan ha vært høynet eller degradert til forskjellige tider i historien, men kjernen har vært den samme.

Således forekommer begreper som «den skapende far i Himmelen», «vannets gjenfødende kraft», «ærbødigheten for hellige steder» i så å si alle religioner. (Dette tolker det troende menneske slik at Forsynet dermed forbereder alle folk på den åpenbarte religion og at den kristne versjon bare er renere og høyere enn innholdet i natur-religionene.)

Når man leser Eliade's kapitler blir man slått av to ting: Først den bemerkelsesverdige måte som liturgien har brukt denne grunnleggende intuisjon på, og dernest for en uendelig avstand det er mellom en slik intuisjon og maskinkulturen.

Mesteparten av den opprinnelige religiøsitet Eliade omtaler, er nært knyttet til naturens verden. Den oppsto med mennesker som levte i naturen og kan best forstås av folk som er forbundet med den. Med andre ord, menneskenes religion ned gjennom tidene har fra først av vært en religion nær knyttet til virksomheten på landet og innen jordbruket. (Også når den var sentralisert i en by.)

Men innbyggerne i de moderne bysamfunn er «uavhengige» av naturens krefter og landbrukets prosesser i en grad som var utenkelig i Roma, Aten, Babylon og endog middelalderens Paris. Naturen har

Den amerikanske pater Andrew M. Greeley har nylig i en artikkel i bladet «Worship» diskutert liturgiens forhold til samfunnets kulturelle miljø. Vi gjengir nedenfor de vesentlige og almenngyldige utsagn i artikkelen.

liten innflytelse på deres levemåte, i alle fall merker de ikke stort til den rent umiddelbart.

Et regnvær står ikke lenger for dem som noe som bringer med seg nytt liv på markene, det er bare noe som kan ødelegge en utflukt på landet. Vinterkulden representerer ikke nevneverdig klart en symbolsk død, men den gjør togtidene mindre presise og krever varmeapparat i bilen. Våren er mindre en gjenfødelse enn tidspunktet for å ta ut dobbeltvinduene. Torden minner ikke om gudenes vrede, men ganske enkelt om at værmeldingen slo feil... Varme- og kjølesystemer gjør årstidene langt mindre følbare enn tidligere, og — det må fryktes — svekker betraktelig det liturgiske års subtile og fine pedagogikk. Det er faktisk vanskelig å tenke seg noe mer fremmed for den liturgiske cyklus enn det verdslige kalenderår i vårt samfunn.

Den romerske liturgi ble til da det mekaniserte byliv slik vi kjenner det i dag, var helt utenkelig. Og

Kappusiner-munker samlet til korbønn i et kloster i Luzern.

FOR PÅSKEN:

ROSSINI: *Stabat Mater*,

KODALY: *Psalmus Hungaricus*.

Orkester, kor og solister.

To grammofonplater, 33 omdr. à kr. 40.—

(Rossini: 3 platesider).

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

Akersv. 5, Oslo - Tlf. 42 37 43.

i den grad bymennesket lever fjernt fra naturens verden, synes det også å risikere å bli skilt fra meget av liturgiens mening. Det simpelthen hverken mottar eller kan motta dens hele budskap.

Situasjonen ville være alvorlig nok hvis dette var hele problemet. Men dessverre er det meget verre enn det kan synes ved første blikk. Moderne menneskers mentale og følelsesmessige prosesser var ikke bare ukjente for den verden som den romerske liturgi er utsprunget fra; de er for en stor del influert av krefter som står i direkte motsetning til liturgiens ånd. Dette blir tydelig hvis vi sammenligner den romerske liturgis «sobre og kyske ritus» med den moderne «populær»- eller «masse»-kultur...

Den store forskjell mellom liturgien og massekulturen er opplagt nok... Først og fremst er massekulturen i sitt vesen sensuell, den appellerer hovedsakelig til sansene. Men da sansene lett sløves hvis de blir konstant bombardert med de samme stimulanter, må massekulturen produsere stadig sterkere sensuelle effekter. Filmlerretene blir bredere, fargene sterkere, lyden høyere og mer gjennomtremgende. Det kreves omfattende teknisk dyktighet for å kunne frembringe slike virkninger, og enda mer dyktighet for å tenke ut nye.

Imidlertid greier massemediet fremdeles å være et skritt foran seg selv. Iblant er resultatet noe eien-dommelig. Hvis De ønsker å høre en afrikansk løve brøle i siderommet, vil Deres lydbåndforhandler kunne skaffe Dem et løvebrøl som lyder mer likt løvens enn løvens eget...

Og så må massemediet, siden det bare har en forbi-gående kontakt med sine tilhørere, og i særdeleshet med tilhørernes intellekt, søke å oppnå hurtige virkninger. Tiden kan ikke spilles på detaljer — temaet i musikkstykket, poenget ved spøken, annonsørens budskap — alt må gås over fort eller forkastes. Derfor får massemediets produkter kun døgnfluens va-righet.

Av den grunn blir det liten anledning for massekulturen til å gå i dybden. Selv når den forsøker å behandle alvorligere problemer, blir det gjerne til at den forenkler dem, eller snur litt på dem. Årsakene til slike monotone standardiseringer er hovedsakelig av økonomisk art. Mesteparten av massemediets virksomhet er uhyre kostbar, og det er derfor dårlig forretning å eksperimentere for meget når man har funnet en formel som gir resultater.

Endelig har massekulturen lite bruk for symboler. Metodene er alltid mest mulig direkte. Det er liten vits i å bruke et symbol for en øltønne når det er like lett å få tak i et bilde av selve tønne. Massemediet finner det sjeldent lurt å overlate noe til publikums forestillingsevne.

Det er nok med et øyeblikks ettertanke for å se hvor forskjellig den romerske liturgis ånd er, «med dens store enkelhet, dens måteholdenhet som er så avvisende overfor enhver ovedrivelse, fylt av realiteter, fri for forfengelig, pretensjoner og tvil i all sin tale». Når den populære kultur er sensuell, er liturgien tilbakeholdende; der den populære kultur oppnår hurtig virkning, arbeider liturgien langsomt og fintfølede. Mens den populære kultur er momen-tan, direkte og standardisert, er liturgien dyp, in-direkte og symbolsk...

Det finnes — i det minste teoretisk — fire løsninger på problemet: å opprettholde status quo; gi slipp på den moderne sivilisasjon; forandre liturgien totalt; eller en kombinasjon av de to siste. Den første løsning må naturligvis forkastes hvis man vil være en liturgisk apostel. Den andre har imidlertid øvet en viss tiltrekning på mange innen den liturgiske bevegelse... Det blir argumentert at sann liturgi står så fjernt fra maskinsivilisasjonen at de to aldri kan forsones.

Dette forekommer undertegnede å være et util-børlig pessimistisk syn. En Kirke som gjør krav på å være katolsk, kan vanskelig gå fra en hel sivilisa-sjon som er bygget opp gjennom mange århundrer og har ført med seg mange utvilsomt gode ting (sam-men med noen dårlige). De landlige betonte religioner var vakre nok, det er så, men man behøver bare å lese gjennom noen få sider av Eliades' bok for å se at bondens kultus kan bli ganske forvansket uten bi-stand fra storbyene.

På det praktiske plan er det nokså usannsynlig at noen nevneverdig stor folkegruppe vil gi av-kall på storbylivets bekvemmeligheter — og intel-lektuelle fordeler — for det enkle landlivs noe tvil-somme perspektiver. Heller ikke kan vi vente stort fra et forsøk på å få liturgien til å stemme overens med den moderne sivilisasjon og dens massekultur. Kirken gir nok ikke slipp på to tusen års tradisjoner for å høve fjernsynseerens sinnstemninger eller dyrkerne av vittighetsspaltene.

Den eneste praktiske utvei som gjenstår er å for-andre den moderne sivilisasjon samtidig med at li-turgien *modifiseres*. Denne løsning tilfredsstillter nok ikke dem som liker enkle svar, men det synes å være den vei Vatikanet har slått inn på: På den ene side insisterer det på nødvendigheten av sosiale reformer, og på den annen side godkjenner det av «pastorale grunner» betydelige forandringer innen liturgien.

Denen dobbelte omformingsprosess vil nødvendig-vis måtte foregå langsomt, men det later ikke til å være noen annen måte...

Andrew M. Greeley.

Gi en påskegave!

Et abonnement på ST. OLAV fra o. m. påskenummeret og året ut koster bare kr. 13.50. Oppgi navn og adresse og vi ordner resten.

Biskop dr. Jac. Mangers:
«VÅR AKTIVE DELTAGELSE I MESSEOFFERET»
og
«DET KATOLSKE SKRIFTEMÅL»

Kan omkostningsfritt bestilles gjennom
St. Olavs Forlag, Akersv. 5, Oslo.

I et college i England pleide studentene å synge Davids salmer under ledelse av skolens rektor. Denne rektor var av forskjellige grunner høyst upopulær blant studentene. En dag de sang psalme XXII, tidde alle elevene etter en felles overenskomst da de kom til vers 6, så rektors stemme lød helt alene i et ellers dødsstille rom: *Jeg er en orm og ikke et menneske...*

**Professor dr. H. P. L'Orange medlem av
det Pavelige Vitenskapsakademi**

Det er oss en glede å meddele at professor dr. H. P. L'Orange, professor i klassisk arkeologi og kunsthistorie ved Oslo Universitet og fra inneværende år samtidig utnevnt til bestyrer av det nyopprettede Norske Institutt i Roma, i disse dager er enstemmig blitt innvalgt som medlem av det ærverdige Pavelige Vitenskapsakademi i Roma, et av verdens fornemste og mest tradisjonsrike vitenskapelige selskaper, som omfatter spisser av det vitenskapelige liv fra alle verdens land.

Prof. dr. L'Orange har utført grunnleggende forskningsarbeider vedrørende overgangstiden fra antikken til middelalderen og trukket fram denne dunkle periode i Europas historie. Det er nok å nevne hans store verk om Konstanstinsbuen i Roma og hans behandling av keiser- og privatportretter fra denne tid. Prof. L'Orange er forøvrig medlem av Det norske vitenskapsakademi i Oslo og av en rekke internasjonale vitenskapelige selskaper.

Norges siste medlem av det Pavelige Vitenskapsakademi var den avdøde fremragende meteorolog prof. dr. Vilhelm Bjerknes.

Det Pavelige Vitenskapsakademi ble grunnlagt i Roma 17. august 1603 av Federico Cesi, Giovanni Heck, Francesco Stelletu og Anastasio De Filiis med navnet «Linceorum Acadamica». Etter en del omskiftelser ble akademiet i 1847 fornyet av Pave Pius IX med navnet «Pontificia Accademia dei Nuovi Lincei», og utvidet av Pave Leo XIII i 1887. Pave Pius XI overlot akademiet et nytt sete, Pius IV-palasset i de vatikanske hager, og avfattet egne statutter for dets virksomhet. (1936).

Paven selv har forsete i akademiet, som består av 70 medlemmer fulltallig. De bærer titelen «Pavelige akademikere», oppnevnes av Paven personlig og blir valgt blant de betydeligste vitenskapsmenn i verden uansett konfeksjon. Det tjener Norge til stor ære at prof. dr. L'Orange har fått sete i denne utsøkte forsamling av verdens vitenskapsmenn.

**NORGES KATOLSK
KVINNEFORBUND**

minner om felleskommunion fredag 3. april i aftenmessen kl. 19 i St. Hallvards kirke, Oslo.

Messen frembæres for katolske kvinners arbeid i verden.

Efter messen innbyr Forbundet til en liten sammenkomst i prestegården.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 1. april: Andakt i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet med foredrag av dr. Gunnhild Johnson om Lourdes.

Alle katolske kvinner innbys.

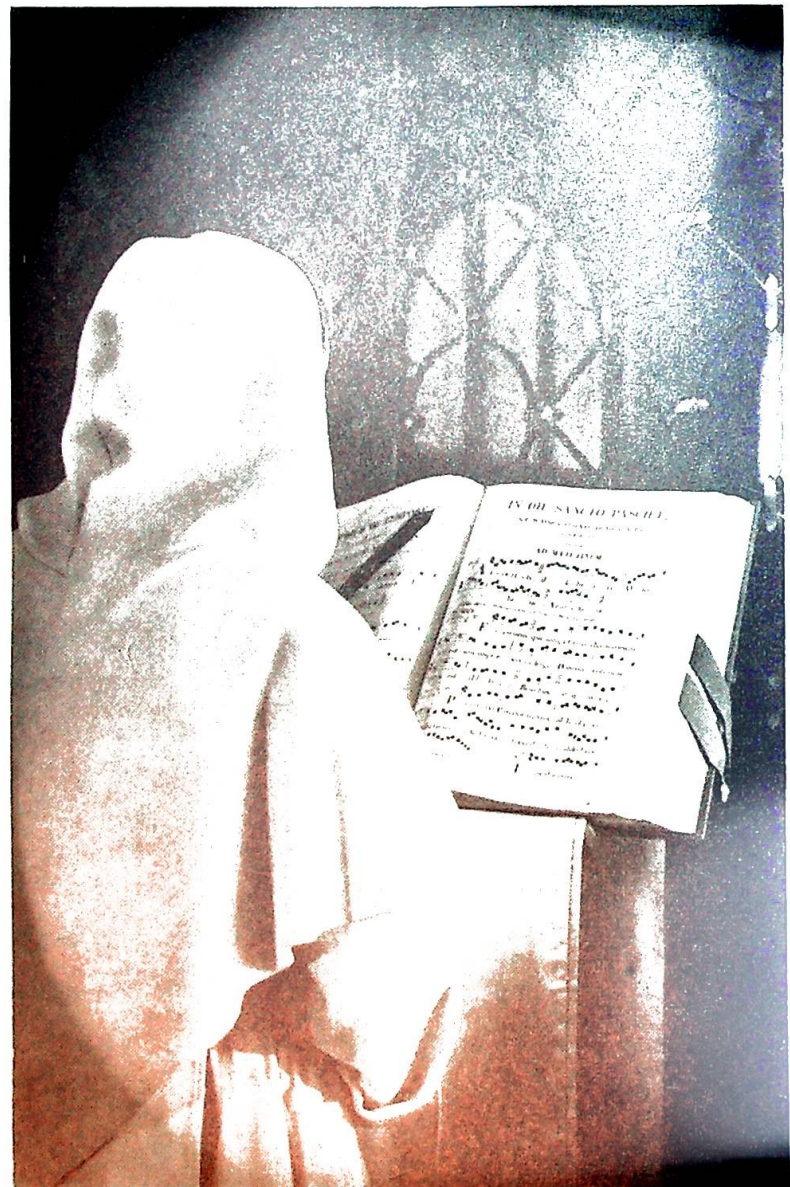
Søndag 5. april: Felleskommunion.

ÆTERNA REX ALTISSIME

Denne gamle bynnen til matutin med sitt påskebudskap er omsatt fra latin av Ragnbild Foss. Den finnes i utvidet form i mosarabisk ritus, og en mener at de første fire strofene er av St. Ambrosius.

VAR Gud frå æva, høge drott,
som fridom ned til folket bar;
på sigerveg til himmelslott
me følger dine fotefar.

Høgt yver sol og stjernehav
din krune skin i glans og glod,
Gud Fader sjølv deg makti gav
å styra der si heilag-tjod

Tidlig påskedags morgen synges her Herrens pris ved Matutin.

For deg din skapning bøygjer seg
i helheim, jord og himmeltjeld,
og kvar ei tunge prisar deg
som tendrar no på jord din eld.

Og englar skjelv når dei fær sjå
kor brått vår lagnad hev seg snudd;
no syndugt kjøt kann reinleik få
av kjøtet som hjå oss hev budd.

Ver gleda vår i Himmerik
og løni vår hjå Fader din,
du allheim drott som vart oss lik
og enno i din lekam skin!

Ved forteskamlen din me bed
deg løysa oss frå synd og skam.
Lyft hjarto upp til ljøs og fred,
leid oss til himlen miskunnsam!

Og når du kjem i skyi att,
straff ikkje oss i vreide då,
men gjev oss av din nådeskatt
og la oss livsens krune få!

Me hyller deg på denne dag:
Heil deg, vår Krist, i sigerskrud!
Med alle jordheims folkeslag
me prisar deg, Trieinig Gud!

Innsamlingen til St. Hallvards Kloster, Sylling

Vi minner om oppropet i nr. 4 av «St. Olav» hvor vi oppfordrer alle trosfeller og meningsfeller til å sende inn sitt bidrag til driften og utbedringen av St. Hallvards Kloster, Sylling.

Hva vil vi oppnå ved å sikre driften av St. Hallvard Kloster? I korthet er det dette:

1. Et ideelt sted for ungdommens sommerskoler, vinterskoler og juniorleire.
2. Et retrettsted for menighetene, foreningene, klubber og grupper.
3. Et feriested for katolske familier, sommer savel som vinter.

Husk innsamlingen! Husk postgirokonto 198 91, St. Hallvards Kloster, Sylling.

Inntil nå er innkommet kr. 590.— og vi kvitterer med takk:

C. H. V.	kr. 10.00
K. S.	» 50.00
St. Josephs Hospital, Fredrikstad	» 500.00
Maria Sachs	» 20.00
Else Strøm	» 10.00

Innkommet pr. 10. mars 1959 kr. 590.00

SYLLINGKOMITEEN

SUND UNDERHOLDNING

Maria Augusta Trapp: «Familien Trapp». Fra klostret til verdenssukces. — Nytt Nordisk Forlag. Arnold Busck. København 1958.

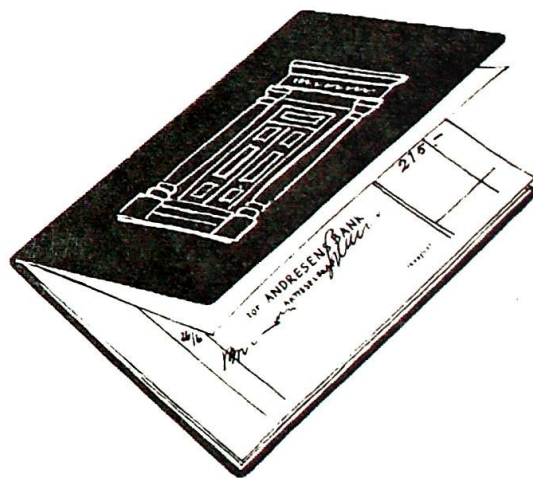
Det er ikke bare spennende og underholdende lesning, men også meget gripende. Det begynner med en ung postulante som i et kloster i Østerrike forbereder seg til å tre inn som novise hos benediktinerinnene. Men så blir hun plutselig en dag kalt inn til abbedissen og får høre at hun skal «utlånes» som barnepike til baron Trapp, en enkemann med syv barn. Det skal være for en åtte måneders tid. Og så begynner et fantastisk eventyr!

Hun mister rent fatningen da hun en dag hører at baronen er blitt forelsket i henne og gjerne vil gifte seg med henne. Hun styrter tilbake til klostret. Der får hun vite av søstrene, som har vært samlet til bønn, at det er Guds vilje hun skal gifte seg med baronen.

Efter en tid blir Østerrike overfalt (1938) og familien Trapp flykter til U.S.A. efter å ha hørt av erkebiskopen at deres eksil nok blir til velsignelse både for familien og for fedrelandet. Nå blir vi vitner til det nesten utrolige. I den Nye Verden blir de kjent som den syngende familie. Efter mange kamper og tunge stunder klarer de å slå seg igjennom og skape seg en fremtid, og også hjelpe sitt gamle fedreland fra sult og nød ved en stortilet hjelpeaksjon over hele U.S.A. Det er en herlig og helt ut henrivende bok.

Lars Paul Messel.

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
(S.S.)

UTLANDET

VATIKANET

Påskemessen i europeisk fjernsyn.

En del av påskemessen, som pave Johannes XXIII selv vil sebrere, skal overføres i en europeisk fjernsynssending fra Peterskirken påskesøndag. Velsignelsen «Urbi et orbi», som Paven etter messen vil meddele fra Peterskirkens loggia, kommer også med i samme fjernsynssending.

De fleste nasjonale fjernsynsstasjoner i Europa videresender utsendelsen fra Vatikanet. (KNA)

Bønn for kirkemøtet.

Pave Johannes XXIII har igjen oppfordret til bønn for kirkemøtet og forberedelsene til det. Paven har mottatt lederen for bønnens apostolat, p. Fried-

rich Schwendimann, S. J., i privataudiens og overrakt ham bønneintensjonene for året 1960. I den anledning anbefalte han inntrengende medlemmene av bønnens apostolat å be for en hellbringende anvendelse av den romerske synodes beslutninger, for forberedelsene til det økumeniske konsilium såvel som for en tilnærming til de fra Kirken adskilte kristne samfunn. Etter Pavens ønske skal det videre bes for fred og enhet mellom folkene, og for prestekall i de land hvor Kirken blir forfulgt. (KNA)

Minnefrimerker i anledning av Pavens kroning.

Vatikanets postvesen vil 2. april i år utgi en serie minnefrimerker i anledning av pave Johannes XXIII's kroning. Serien består av frimerker med verdi 25, 35, 60 og 100 lire. De viser Paven i hans pontifikalgevanter i det han meddeler velsignelsen.

For å forhindre en urettmessig handel med disse frimerker, har det vatikanske postvesen angitt nøyaktige retningslinjer for salg til samlere og forhandlere. En viss mengde kan selges i to underpostkontorer på Petersplassen, mens større mengder må bestilles skriftlig ti dager før utsendelsesdagen. (KNA)

Det greske kongepar i audiens.

Under det planlagte Romaopphold i mai, vil det greske kongepar også bli motatt av pave Johannes XXIII i en privataudiens. Hellas har ikke diplomatiske forbindelser med Den hellige stol. (KNA)

ARGENTINA

Biskopene appellerer.

De argentinske biskoper har hatt et ekstraordinært møte i Buenos Aires den 12. februar. Kardinal Caggiano, erkebiskop av Rosario, ledet møtet. Det ble forfattet et hyrdebrev som er en appell til befolkningen om å vise ro og sindighet på et tidspunkt da sosiale konflikter har ført til omfattende streiker igjen.

Ordlyden av hyrdebrevet er ikke kjent enda, men det forlyder at episkopatet oppfordrer de argentinske katolikker til å støtte planen om økonomisk stabilisering som regjeringen Frondizi har lansert.

BELGIA

For Europalandsbyene.

Det belgiske postvesen har sendt ut tre spesielle frimerker som selges til inntekt for pater Pires Europalandsbyer. (KNA)

LANG-FREDAG

Scenen fra Kristi korsvei: Kristus møter sin hellige mor. — En av de 14 kostbare trerelieffer i St. Olavs kirke i Oslo.

En kjærkommen gave:

VIEVANNSKAR

i porselen kr. 5.00

Vi sender også pr. postoppkrav.

Gjalligani

STORTINGSGET. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25

BRASIL

Ingen rasediskriminering.

Kardinalerkebiskopen av Rio, mgr. Jaime Barros de Camara, har talt i radio, og slått fast at det ikke eksisterer rasediskriminering i Brasil.

En amerikansk advokat som er neger, hadde nemlig forut besøkt Brasil, og siden fremholdt for andre land at det er rasediskriminering der.

«Hverken på skolene eller i kirkene er det raseforskjell blant brasilianere, erklærte kardinalen. I industribedriftene, i hæren, i politiske kretser, i skolevesenet og på alle andre områder, blir beboere av sort hudfarge like godt mottatt som hvite. Vi har prester og biskoper som har afrikanske forfedre, men vi fester oss ikke ved deres opprinnelse. De har adgang til de høyeste embeter, bare deres personlige egenskaper teller i våre øyne. Således har vi negre som er professorer, generaler, øvrighetspersoner, og andre igjen som har de høyeste stillinger i landet. Deres rases karaktertrekk er ingen hindring for adgang til disse stillinger.»

DE FORENTE STATER

Kapellanen sprang gjennom flammene.

Kapellan William Warth reddet Det allerhelligste sakrament ut av kirken under en brann i Vår Frue av Karmelberget i Dawnmoor i Pennsylvania. Ved et dristig sprang inn i flammehavet lyktes det den unge kapellan å få sakramentet ut av kirken, som ble fullstendig ødelagt. (KNA)

FRANKRIKE

Privilegier for pilegrimer til Ars.

Prester som valfarter til Ars i Frankrike i anledning av at det er 100 år siden sognepresten av Ars døde, kan lese messen i alle byens kirker til kl. 21. Pave Johannes XXIII har med denne unntaksbestemmelse imøtekommet en anmodning fra den stedlige biskop.

Den vidne kjente sogneprest i Ars, Jean-Marie Vianney, døde 4. august 1859. Minnefestlighetene begynner allerede 4. mai. Sognepresten av Ars er presteskapets spesielle vernehelgen. (KNA)

Kristendom og borgersinn.

Katolske studenters forbund i Frankrike har hatt kongress i Lyon. Studiemne var «Kristendom og borgersinn», et aktuelt emne for unge franskmenn i dag, da den politiske struktur i deres land er under omforming.

Sekretær for den franske katolske aksjon, mgr. Ménager, fremhevet i et foredrag legfolkets store oppgave i den moderne verden. Der er strukturer og mentaliteter som er hermetisk lukket for det kristne budskap, sa han.

Kardinal Gerlier oppfordret sine tilhørere til å vise kristendommens sanne ansikt mer gjennom et godt eksempel enn ved ord: Kirken trenger først og fremst til vitner. Apostolatets rolle er å gjøre Kristus nærværende. Vær ekte kristne ved alltid å overholde sannheten og imøtekomme den sosiale rettferdighets krav!

Pave Johannes XXIII sendte et budskap også til denne forsamling, og anbefalte deltagerne å forberede seg godt til sitt fremtidige kristne ansvar i sam-

funnet, ved å forene en grundig faglig utdannelse med et stadig dypere kjennskap til den katolske lære og et virksomt religiøst liv som er villig overfor apostolatets oppgaver.

ITALIA

Den katolske filmpris til norsk film.

Ved sporsfilmfestivalen i Cortina i denne måned fikk den norske filmen «Ungdom og idrett» den katolske filmpris.

Ny generalvikar for Roma?

Kardinal Lercaro, erkebiskop av Bologna, og kardinal Micara, generalvikar for Roma, har vært i privataudiens hos pave Johannes XXIII. I Roma regner man med som en mulighet at kardinal Lercaro blir utnevnt til ny generalvikar for den evige by. Kardinal Micara, som også har andre høye embeter i Vatikanet, skal allerede tidligere ha bedt om å bli avløst som Romas generalvikar på grunn av alders- og helbredshensyn. Biskop av Roma er som bekjent pave Johannes XXIII selv. (KNA)

LITAUEN

Nasjonalfest i Roma.

Den litauiske koloni i Roma har feiret sin nasjonalhelgen, den hellige Kasimir, med en minnehøytidelighet på 500-årsdagen for helgenens fødselsdag. Kardinal Pizzardo, prefekt for Studiekongregasjonen, sto som beskytter for høytideligheten. Jesuittpateren Paul Rabikauskas holdt minnetalen, go Vatikanets radio sendte et spesialprogram på litauisk. (KNA)

NEDERLAND

Dominikanerne riser den katolske radiostasjon.

De nederlandske dominikaneres blad, «De Bazuin», lar den katolske kringkaster i Nederland, R.K.O., få en kraftig porsjon ris i en lederartikkel nylig. R.K.O. mottar en årlig kontingent fra ca. 500 000 lyttere, og ledes av et råd som sorterer under episkopatet. Regjeringen i Nederland har ingen myndighet over den.

«De Bazuin» har foretatt en undersøkelse blant sine lesere og konstaterer at 80 % av disse er skuffet over R.K.O.'s programmer. Bladet skriver bl. a.: «Den (kringkastingen) har slått inn på forsiktighetens rolige vei. Den unngår omhyggelig å sjokkere eller mishage noe menneske. For ikke å forårsake hverken diskusjon eller motsigelser, unnlater den samvittighetsfullt å fremsette prinsipper eller forsvare sannheter som kunne såre ømfintligheten hos en mulig mostander... Dens slagord er «Man skal ikke plage den katolske befolkning.»

Men — erklærer «De Bazuin», undersøkelsen blant våre lesere viser tilstrekkelig klart at katolikkenes kjeder seg til toppmål på grunn av mangelen på dristighet og karakter i R.K.O.'s utsendelser. Programmenes preg av forsiktighet, fortielse, unnlatenhet overfor oppgaven å gjøre Evangeliets sannheter kjent, gjør at de mange muligheter og anledninger bare blir bortkastet.

Resultatet av undersøkelsen er også

i form av et åpent brev sendt til den nye leder for R.K.O., dominikanerpateren van Waesberge, og det blir dessuten gitt uttrykk for det håp at organisasjonen — som hittil aldri har svart på den kritikk som er sendt den — heretter vil vise seg mer modig og klartseende.

Byggeordenen får teknisk institutt.

1. april blir et teknisk institutt åpnet i nærheten av den nederlandske by

OSLO

å røylegger

Telefon: 42 41 75 - 42 41 56
Hausmannsgt. 16 - Oslo

Utfører nyanlegg
Omlegninger og reparasjoner

FYRINGSOLJE
brukes av

St. Olavs kirke		Oslo
Bispegården		
St. Josephs Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	Arendal	
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	Bergen	
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	Hammerfest	
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	Hønefoss	
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	Lillestrøm	
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	Tromsø	
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael Kirke	Trondheim	
St. Mikael Prestegård		
St. Theresia kirke	Trondheim	
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	Trondheim	
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	Trondheim	
Vår Frue Kirke		
Bispegården	Trondheim	
St. Olavs Kirke, Bispegården		

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

Hertogenbosch. Det er pater Werenfried van Straatens internasjonale byggeorden som står bak foretandet. (Artikkel om ordenen i St. Olav nr. 3 i år).

Europeisk ungdom som ønsker å slutte seg til ordenen for en kort tid, kan der få en elementær opplæring i byggeteknikk før de begynner å arbeide ved de forskjellige anlegg som det nå finnes mange av rundt om i Vest-Europa. Unge menn som vil virke i ordenen et år eller mer, får en ganske grundig byggeteknisk utdanning for senere virksomhet på misjonsmarkene eller i tilbakeliggende land der byggeordenen arbeider. (KNA)

SPANIA

Når sosiallæren bare er døde bokstaver.

«Den katolske kirke er ikke ansvarlig for at dens sosiallære ikke blir anvendt i Spania,» erklærer den katolske avis «Ya» i Madrid i tilknytning til et foredrag av dominikanerprester Roye. Denne hadde angrepet de mange bedriftsledere og industriere som kaller seg katolske, men ikke betaler sine arbeidere og funksjonærer en skikkelig lønn, slik at disse må føre en umenneskelig tilværelse.

Avisen skriver ordrett: «Man kan ikke bebreide Kirken at der er komplottet med dårlige arbeidsgivere. Kirken er ikke ansvarlig for at dens sosiallære blir til døde bokstaver. Kirken rår ikke over den nødvendige makt til å sette sin sosiallære igjennom. Den har ingen hær til det. Den har bare stemmen, som den lar høre, og bare læren -- som man altså ikke vil høre. (KNA)

VEST-TYSKLAND

Hjelpeaksjon for fattige prester.

Pater van Straaten som har grunnlagt byggeordenen, har også stiftet en hjelpeorganisasjon for prester som har flyktet fra øst. Attpå til har den driftige og varmhjertede pater nå i samarbeide med den kjente tyske jesuitt, pater Leppich, satt i sving enda en solidaritetsbevegelse blant geistlige.

De har sendt ut en appell til alle medlemmer av presteskapet i Vest-Tyskland, og anmodet om et månedlig bidrag på 30 Mark, (vel 50 kroner) til hjelp for fattige prester på de dårligst stilte steder i Italia. Det er en kjent sak at i Sør-Italia er mange av sekularprestene nødt til å ta seg et eller annet arbeide for å få det nødvendigste til livets opphold.

De to patrene van Straaten og Leppich vil først gjøre et forsøk i provinsen Apulia i Italia. Det tyske seminarium i Roma, «Germanicum», har lovet å formidle hjelpen. Hvis aksjonen blir vellykket, tenker de to organisatorer å utvide virksomheten til å gjelde også trengende prester i Spania, andre områder i Vest-Europa, Latin-Amerika og enda flere steder.

Gave til Hiroshima.

Berlin bystyre har forært den tyske jesuittermisjon for Japan to evighetslamper til Verdensfredskirken i Hiroshima. Lampene er allerede underveis til Japan, og vil bli plasert i Verdensfredskirken så snart de ankommer. (KNA)

Nytt aktuelt bind i

«Herder-Bücherei».

I det kjente Herder-forlagets billigserie er det utkommet et nytt bind hvor forfatteren Werner Pank tar opp det verdensomspennende sosialproblem om underernæring. Titelen er «Der Hunger in der Welt».

Forfatteren behandler problemet fra et kristent synspunkt, dernest gir han en oversikt over ernæringsforholdene i verden og kommer til det statistisk fastslåtte resultat at trass i at de rike land gir ut milliarder hvert år, sulter fremdeles to tredjedeler av menneskene. Av denne situasjon oppstår spørsmålet: Vil det internasjonale sosialproblem fremtvinge en slags folkenes klassekamp, eller blir det mulig å finne en fredelig løsning? Forfatteren peker på at bare gjensidig solidaritet mellom folkene kan sikre jordens fremtid, og at den kristne verden på dette område har en uunnværlig oppgave foran seg.

Boken inneholder dessuten et tillegg med oversiktige tabeller og en utførlig bibliografisk fortegnelse. (KNA)

ØST-TYSKLAND

«Sekulare sakramenter.»

Det er kjent at lederne i Øst-Tyskland av alle krefter forsøker å innføre stedet for den kristne konfirmasjon. Nå «Jugendweihe» — ungdomsvigsel — i har de også bekjentgjort lignende ritualer til erstatning for andre kirkelige sakramenter med den tilføyelse at ingen

OSLO
Er Deres familie tilstrekkelig trygget? Hos oss får De den forsikringsform De har behov for
<i>Gulli & Rokk</i> ASSURANSE
Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00 OSLO

DRAMMEN
GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen

HARALD LYCHE & CO. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy
---

DRAMMEN	
H. B. Grønneberg MURMESTER- & ENTREPRENØRFORRETNING Tif. 83 38 71	PT. PEDERSEN & BERG A/S Farvehandel - Kjemikalier Parfumeri - Spør oss Etabl. 1883 - Tif. 83 21 85 DRAMMEN
FRANTZ HEGG Grønnsaker og frukt jager sykdom på flukt. Øvre Torvgt. Tif. 83 24 62	
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tif. 83 41 84 - DRAMMEN	
<i>Drammens malerforretning</i> Tif. 83 39 16 - 83 33 32 Inneh. Asbjørn Gundersen	
	TYRILYS A/S TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri

god borger kan i fremtiden godkjenne andre former for dap, ekteskapsinn-gaelse og begravelse enn de som partiet foreskriver. Prinsippene for disse er den sosialistiske humanisme, som er ateis-tisk og ikke erkjener noe annet over-naturlig enn menneskeheten i kamp for fred, demokrati og sosialisme.

Dette er bakgrunnen for det hyrde-brev som er undertegnet av kardinal Döpfner, biskop av Berlin, og de andre katolske biskoper i Øst-Tyskland, og som ble opplest i kirkene på sexagesima-søndag. Biskopene understreker at et kompromis mellom troen på Gud og en bekjennelse til ateismen er umulig, og de fordømmer de nye verdslige pseudo-sakramenter. De anklager de øst-tyske myndigheter for å forvrengte historien og Kirkens naværende arbeide i sine intense bestrebelsler på å få alle unge mennesker til å godta «jugendweihe». Bare de som erklærer seg mot Kirken får na stillinger og arbeide, sier bisko-pene, og videre: «disse metoder er umenneskelige og rettet direkte mot den menneskelige rett til tros- og samvit-tighetsfrihet. De tar sikte på å fa folk til å glemme Gud og Kirken.» Hyrde-brevet slutter med en appell til kato-likene i Øst-Tyskland om særlige bønner

og ofre i fastetiden: «Dere er ikke så tallrike, men dere har en stor misjon i vart land.»

Kultusfrihet er ikke religionsfrihet.

I en utgave for januar har det ka-tolske «Petrusblatt» i Berlin en artikkel om den «religiøse kultusfrihet» som myndighetene i Øst-Tyskland roser seg av å ha opprettet i landet. Den kan ikke på noen måte forveksles med «religions-friheten» skriver bladet. Rathenow-pro-sessen mot elleve katolske legfolk har vist i hvilken grad den frie religions-praksis er begrenset i den demokratiske republikk. De anklagede er hovedsakelig beskyldt for å ha benyttet seg av sin patriotiske sammenslutning for å delta i gudstjenester. Og en annen prosess mot jesuittene i Frankfurt er et tydelig bevis på at «kultusfriheten» slik kom-

munisjetene begriper den, ikke har noe annet mål enn å isolere katolikkene fra den universelle Kirke. (I dette tilfelle var de anklagede beskyldt for å være i besiddelse av teologiske tidsskrifter fra Vest-Tyskland.)

Videre viser avisen hvordan Kirkens innflytelse er forhindret på alle områder i det nasjonale, sosiale og kulturelle liv.

ØSTERRIKE

Salzburgerdomen restaureres.

Domen i Salzburg er for tiden stengt på grunn av avsluttende restaurerings-arbeider. Den 3. mai i år blir den åpnet igjen med en festlighet innenfor rammen av en såkalt domfestuke fra 30. april til 7. mai. Domen fikk store ska-der av bomber i 1944, og det har alt vært arbeidet på den i flere år.

**Dette er
Trondheims-
firmaer**

VÆR SIKKER

på førsteklasses varer til kjøkkenet.

De fleste kjøkkensjefer vet de er trygge med
ROHDE Gelée, Puddinger, Sauser
(også spesialtyper, ferdigsøtet, for diabetikere)
ROHDE Syltetøyer, Marmelader, Safter

ROHDE Boks 95, Trondheim.

AKSJESELSKAPET
PROTON

RØNTGENANLEGG
RØNTGENUTSTYR
OPERASJONSLAMPER
CARDIOGRAFER
KORTBØLGEAPPARATER etc.
HØYFJELLSSOLER

INGV. ALSTAD
Fisk - Sild
Hevollen 32 - Tlf. 20291
Trondheim

Et ord er nok ...
KVALITET
Johan O. Helgesen

Birger Sørensen Fabrikker
Alt i fisk og fiskemat
Telefon 28046

BERG & WIGUM A/S
Elektrisk Installasjonsforretning
Fjordgt. 17.
Telf. 21 483 - Trondheim

Johan P. Rønning
Malermester
Kontor:
Skolegt. 2A - Tlf. 26 474
Verksted:
Kjøbmannsgt. 85 - Tlf. 29 786

L. GALLIGANI
Pryd- og Brukskunst

FUNDAMENT A-S
Entreprenørfirma

C. SARHEIM & CO.
Trondheim
Vi leverer alt i
papir

Best og billigst
K. LUND A/S
Rørleggerforretning - Rørhandel
Trondheim

KORTMANS FABRIKKER
Trondheim
Stearin- og vokslys i alle størrelser

A.s Trondhjems Margarinfabrikk
Munkegaten 5 - Trondheim
Leverandør til St. Elisabeths Hospital

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

TV
RADIO
Elektro

H. GUSTAFSON A/S

Akersveien 19 Tlf. 42 50 17

Benytt våre annonsører!

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 37 57 68

Joh. Weydahl A/s

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk

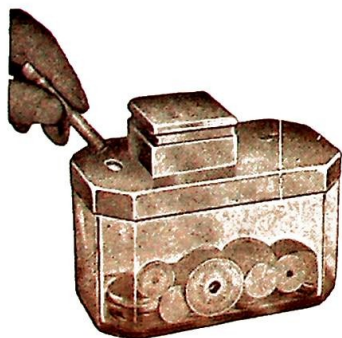

WISBECH
ANTIFORSKRETT

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

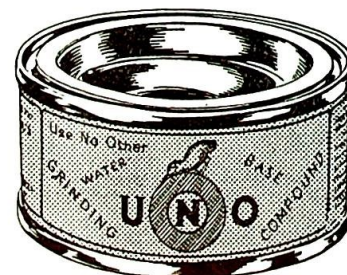
Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler